SENTENZA TAL-QORTI ĠENERALI (Is-Sitt Awla)

16 ta' Mejju 2018 *

"Kompetizzjoni – Konċentrazzjonijiet – Suq tat-trasport bl-ajru – Deċiżjoni li tiddikjara l-konċentrazzjoni kompatibbli mas-suq intern suġġetta għall-osservanza ta' ċerti impenji – Talba għall-eżenzjoni ta' parti mill-obbligi li huma s-suġġett tal-impenji – Proporzjonalità – Aspettattivi leġittimi – Prinċipju ta' amministrazzjoni tajba – Użu ħażin ta' poter"

Fil-Kawża T-712/16,

Deutsche Lufthansa AG, stabbilita f'Köln (il-Ġermanja), irrappreżentata minn S. Völcker, avukat,

rikorrenti,

vs

Il-Kummissjoni Ewropea, irrappreżentata minn A. Biolan, H. Leupold u I. Zaloguin, bħala aġenti,

konvenuta,

li għandha bħala suġġett talba bbażata fuq l-Artikolu 263 TFUE u intiża għall-annullament tad-Deċiżjoni tal-Kummissjoni C(2016) 4964 finali, tal-25 ta' Lulju 2016, li tiċħad talba mressqa mir-rikorrenti dwar l-eżenzjoni ta' ċerti impenji li saru vinkolanti bid-Deċiżjoni tal-Kummissjoni tal-4 ta' Lulju 2005, li tapprova l-konċentrazzjoni, fil-Każ COMP/M.3770 – Lufthansa/Swiss,

IL-QORTI ĠENERALI (Is-Sitt Awla),

komposta minn G. Berardis, President, S. Papasavvas (Relatur) u O. Spineanu-Matei, Imħallfin,

Reġistratur: C. Heeren, Amministratur,

wara li rat il-fażi bil-miktub tal-proċedura u wara s-seduta tal-14 ta' Settembru 2017,

tagħti l-preżenti

Sentenza

Il-fatti li wasslu għall-kawża

1 Ir-rikorrenti, Deutsche Lufthansa AG (iktar 'il quddiem "Lufthansa" jew ir-"rikorrenti") hija l-ikbar kumpannija tal-ajru Ġermaniża. Hija membru kofundatur ta' Star Alliance, l-ikbar alleanza tar-rotot tal-ajru fid-dinja.

* Lingwa tal-kawża: l-Ingliż.

2 Barra l-ftehim Star Alliance, fil-11 ta' Mejju 1995, Lufthansa kkonkludiet ma' Scandinavian Airlines System ("SAS"), ftehim bilaterali ta' alleanza (iktar 'il quddiem il-"ftehim bilaterali ta' alleanza"), u, fl-1 ta' Lulju 1995, ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi, ftehim ta' kummerċjalizzazzjoni u ta' bejgħ u ftehim bilaterali ta' impriża konġunta (iktar 'il quddiem il-"ftehim ta' impriża konġunta").

3 Bl-istess mod, minbarra l-ftehim Star Alliance, Lufthansa kkonkludiet ma' Polskie Linie Lotnicze LOT S.A. (iktar 'il quddiem "LOT"), fl-1 ta' Ġunju 2002, ftehim reċiproku ta' kondiviżjoni tal-kodiċi, fit-25 ta' Awwissu 2003, ftehim fuq tariffa speċjali ta' allokazzjoni, fl-26 ta' Settembru 2003, ftehim strateġiku għall-kooperazzjoni, fit-15 ta' Ġunju 2004, ftehim-qafas dwar il-programm ta' inċentivi, u fl-1 ta' Ottubru 2003, il-ftehim ta' kooperazzjoni Miles & More.

Deċiżjoni li tawtorizza l-konċentrazzjoni bejn Lufthansa u Swiss International Air Lines Ltd

4 Permezz tad-deċiżjoni tal-4 ta' Lulju 2005 (Każ COMP/M.3770 – Lufthansa/Swiss, iktar 'il quddiem id-"deċiżjoni tal-2005"), adottata skont l-Artikolu 6(1)(b) u (2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 139/2004, tal-20 ta' Jannar 2004, dwar il-kontroll ta' konċentrazzjonijiet bejn impriżi (ir-Regolament tal-KE dwar l-Għaqdiet) (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 8, Vol. 3, p. 40), il-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej iddikjarat li l-operazzjoni ta' konċentrazzjoni (iktar 'il quddiem l-"operazzjoni") li biha Lufthansa akkwistat il-kontroll tal-kumpannija tal-ajru Swiss International Air Lines Ltd (iktar 'il quddiem "Swiss") kienet kompatibbli mas-suq intern, mal-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea (ŻEE) u mal-Ftehim bejn il-Komunità Ewropea u l-Konfederazzjoni Svizzera dwar it-Trasport bl-Ajru, suġġetta għall-osservanza ta' ċerti kundizzjonijiet u obbligi.

5 Fil-kuntest tal-eżami tal-operazzjoni, il-Kummissjoni, minn naħa, analizzat it-trikkib bejn is-servizzi pprovduti miż-żewġ kumpanniji tal-ajru. Hija, min-naħa l-oħra, eżaminat sa fejn l-akkwist minn Lufthansa ta' Swiss telimina wkoll kompetizzjoni effettiva bejn Swiss u l-kumpanniji tal-ajru l-oħra li ma kinux parti mill-grupp Lufthansa, iżda kienu sħab ta' Star Alliance u kienu marbuta wkoll b'sensiela ta' ftehimiet bilaterali jew multilaterali, jiġifieri SAS, LOT, Austrian Airlines, British Midland Limited (iktar 'il quddiem "bmi"), United Airlines u Air Canada.

6 Fid-dawl tad-diversi ftehim ta' kooperazzjoni msemmija fil-punti 2 u 3 iktar 'il fuq u inkunsiderazzjoni tal-probabbiltà tal-adeżjoni futura ta' Swiss ma' Star Alliance, il-Kummissjoni kkonkludiet li SAS u LOT ma tantx kellhom interess li jidħlu f'kompetizzjoni ma' Swiss wara l-operazzjoni.

7 Konsegwentement, l-ishma tas-suq ta' SAS u LOT ġew miżjuda ma' dawk ta' Lufthansa fl-evalwazzjoni kompetittiva tal-operazzjoni mill-Kummissjoni, li wasslet għal żewġ trikkib fuq ir-rotot Zurich-Stokkolma (iktar 'il quddiem "ZRH-STO") u Zurich-Varsavja (iktar 'il quddiem "ZRH-WAW"). Huma biss Swiss u għas-sħab ta' Star Alliance, SAS fir-rotta ZRH-STO u LOT fir-rotta ZRH-WAW, li joperaw dawn ir-rotot u l-ajruporti ta' Zurich (l-Isvizzera) u Stokkolma (l-Iżvezja) billi huma ssaturati, il-Kummissjoni kkonkludiet li kien hemm dubji serji dwar il-kompatibbiltà mas-suq intern tal-operazzjoni għal dawn iż-żewġ rotot.

8 Sabiex ineħħu dawn id-dubji serji, Lufthansa u Swiss (iktar 'il quddiem, meħuda flimkien, "il-partijiet") fit-13 ta' Ġunju 2005 ipproponew impenji dwar l-islots u b'mod partikolari għar-rotot ZRH-STO ZRH-WAW.

9 Wara kummenti minn terzi interessati, il-partijiet issodisfaw kompletament l-impenji dwar l-islots, fis-27 ta' Ġunju 2005, b'impenji tariffarji, li jinsabu fil-klawżola 11.1 tal-impenji ppreżentati mill-partijiet, l-entità fuża se tapplika, kull darba li tnaqqas it-tariffi ppubblikati fuq rotta ta' riferiment komparabbli, tnaqqis ekwivalenti (f'perċentwali) dwar it-tariffi korrispondenti fuq ir-rotot ZRH-STO u ZRH-WAW. Din il-klawżola tispeċifika li dan l-obbligu jintemm meta fornitur ġdid ta' servizzi tal-ajru jibda attivitajiet fuq l-imsemmija rotot.

10 L-impenji ppreżentati mill-partijiet (iktar 'il quddiem "l-impenji") jipprevedu għall-ħatra ta' mandatarju inkarigat li jissorvelja l-osservanza tal-impenji mill-partijiet taħt is-superviżjoni tal-Kummissjoni (minn issa 'l quddiem l-"mandatarju").

11 L-impenji jinkludu, barra minn hekk, il-klawżoli ta' reviżjoni 15.1 u 15.2 (iktar 'il quddiem, rispettivament, il-"klawżola ta' reviżjoni 15.1" u l-"klawżola ta' reviżjoni 15.2"), huma redatti kif ġej:

"15.1 Il-Kummissjoni tista', b'risposta għal talba tal-entità fuża, iġġustifikata minn ċirkustanzi eċċezzjonali jew bidla fil-kundizzjonijiet tas-suq, bħal li jiġi operat servizz tal-ajru kompetittiv għal żewġ ibliet Ewropej jew fuq distanza speċifika u identifikata, tneħħi, temenda jew tibdel waħda jew iktar minn dawn l-impenji.

15.2 Fuq talba tal-entità fuża, il-Kummissjoni tista' teżamina mill-ġdid, tirtira jew temenda l-impenji kollha proposti f'dan id-dokument billi tibbaża ruħha fuq l-iżviluppi tas-suq fit-tul. B'mod partikolari, il-Kummissjoni se tneħħi l-obbligu li jitqiegħdu slots disponibbli jekk tikkonstata li r-relazzjonijiet kuntrattwali, li fuqhom hija bbażata l-konklużjoni tagħha ta' tnaqqis fl-inċentivi għall-kompetizzjoni bejn l-entità fuża mid-deċiżjoni tal-2005 u t-trasportaturi tal-alleanza ta' Lufthansa kkonċernati, inbidlu dwar punt sostanzjali sabiex ineħħu t-tħassib indikati mill-Kummissjoni."

Id-deċiżjoni kkontestata

12 Fl-4 ta' Novembru 2013, il-partijiet ressqu talba lill-Kummissjoni għal eżenzjoni tal-impenji tariffarji u, jekk possibbli, impenji dwar l-islots u miżuri korrettivi oħra anċillari fir-rigward tal-aċċess applikabbli għar-rotot ZRH-STO u ZRH-WAW. Dan ir-rikors jikkonċerna biss l-applikazzjoni għall-eżenzjoni tal-impenji tariffarji applikabbli għar-rotot ZRH-STO u ZRH-WAW (iktar 'il quddiem it-"talba ta' eżenzjoni").

13 It-talba ta' eżenzjoni kienet ibbażata fuq tliet motivi, jiġifieri, fl-ewwel lok, it-terminazzjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta, it-tieni nett, il-bidla fil-politika tal-Kummissjoni dwar trattament tal-imsieħba fl-eżami ta' konċentrazzjonijiet kif ukoll l-evalwazzjoni magħmula mill-Kummissjoni, f'dan ir-rigward, fid-deċiżjoni tagħha C(2009) 4608 finali, tal-22 ta' Ġunju 2009,li tiddikjara konċentrazzjoni kompatibbli mas-suq komuni u mal-Ftehim taż-ŻEE (Każ COMP/M.5335 Lufthansa/SN Airholding, iktar 'il quddiem id-"deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines"), u, fit-tielet lok, l-eżistenza ta' kompetizzjoni bejn Swiss, minn naħa, u SAS u LOT, min-naħa l-oħra.

14 Fl-14 ta' Frar 2014 Lufthansa wieġbet għall-mistoqsijiet tal-Kummissjoni tat-22 ta' Novembru 2013 u s-27 ta' April 2014 għad-domandi supplimentari tas-26 ta' Frar 2014.

15 Waqt laqgħa li nżammet fit-12 ta' Settembru 2014, Lufthansa pproponiet li ttemm il-ftehim bilaterali ta' alleanza jekk din it-terminazzjoni kienet tippermetti lill-Kummissjoni li taċċetta t-talba ta' eżenzjoni dwar ir-rotta ZRH-STO. Fis-16 ta' Ottubru 2014, Lufthansa ssupplimentat it-talba tagħha għal eżenzjoni b'talbiet ġodda. Fis-26 ta' Jannar 2015, irrispondiet għal domanda tal-Kummissjoni permezz ta' korrispondenza elettronika u, fit-18 ta' Mejju 2015, hija informat lil din tal-aħħar b'abbozz ta' emenda tal-istruttura tariffarja tagħha.

16 Fil-5 ta' Marzu 2015, il-Kummissjoni informat lil Lufthansa li l-eżenzjoni mitluba setgħet tingħata jekk hija kienet ser tagħmel ċerti emendi għal ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi ma' SAS u LOT. Lufthansa wieġbet, permezz ta' ittra elettronika tat-28 ta' April 2015, li hija ma kellhiex intenzjoni twettaq emendi bħal dawn.

17 Lufthansa wieġbet fid-29 ta' Ġunju 2015 għad-domandi tal-Kummissjoni tat-22 ta' Mejju 2015.

18 Fit-22 ta' Ottubru 2015, il-Kummissjoni nnotifikat lill-partijiet bl-intenzjoni tagħha li tiċħad it-talba għal eżenzjoni. Il-partijiet ippreżentaw l-osservazzjonijiet tagħhom fl-20 u l-24 ta' Novembru 2015.

19 Il-mandatarju ikkomunika l-osservazzjonijiet dwar it-talba għal eżenzjoni ta' Lufthansa fis-27 ta' Ġunju 2014 u fit-3 ta' Mejju 2016.

20 Permezz tad-Deċiżjoni C(2016) 4964 finali, tal-25 ta' Lulju 2016, il-Kummissjoni ċaħdet it-talba ta' Lufthansa dwar l-eżenzjoni ta' ċerti impenji li saru vinkolanti bid-deċiżjoni tal-2005 (iktar 'il quddiem id-"deċiżjoni kkontestata").

21 Fir-rigward tat-talba tal-eżenzjoni tal-partijiet skont it-tieni sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2, ibbażata fuq bidla fil-ftehim ta' kooperazzjoni konklużi minn Lufthansa, il-Kummissjoni qieset li t-tmiem tal-ftehim ta' impriża konġunta bejn Lufthansa u SAS fir-rigward tat-traffiku bejn il-Ġermanja u l-Iskandinavja kienet insuffiċjenti sabiex telimina l-problemi esposti fid-deċiżjoni tal-2005 dwar ir-rotta ZRH-STO u li n-nuqqas ta' dħul ta' trasportatur ġdid jista', barra minn hekk, jiġi kkunsidrat, fih nnifsu, bħala motiv li jiġġustifika ż-żamma ta' Impenji dwar it-tariffi. Barra minn hekk, hija indikat li jekk il-partijiet effettivament jirrexxindu l-ftehim bilaterali ta' alleanza, il-klawżola ta' reviżjoni 15.2 tista', bħala prinċipju u suġġetta għal deċiżjoni tal-Kummissjoni separata, tagħti bidu għal eżami tal-impenji tar-rotta ZRH-STO, peress li ġie ppreċiżat li r-rexissjoni tal-ftehim bilaterali ta' alleanza twassal biss l-applikazzjoni tal-klawżola 15.2, li ma huwiex biżżejjed fih innifsu sabiex jiġi konkluż li l-eżenzjoni mitluba mill-partijiet għandha tkun effettivament mogħtija (premessa 69 tad-deċiżjoni kkontestata).

22 Fir-rigward tat-talba ta' eżenzjoni tal-partijiet taħt l-ewwel sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2, ibbażata fuq bidla fil-politika tal-Kummissjoni dwar l-evalwazzjoni tar-rwol tal-imsieħba fl-alleanza fl-eżami tal-konċentrazzjonijiet wara d-deċiżjoni tal-2005, huwa spjegat li kull operazzjoni għandha tiġi evalwata fuq il-bażi tal-kwalitajiet proprji tagħha, (premessa 77 tad-deċiżjoni kkontestata), il-Kummissjoni ma eskludietx, bħala prinċipju, la r-relazzjonijiet bejn l-imsieħba ta' alleanza tal-kompetenza tagħha, lanqas l-impatt ta' dawn ir-relazzjonijiet fuq l-inċentiv tagħhom sabiex jikkompetu wara l-konċentrazzjoni (premessa 79 tad-deċiżjoni kkontestata), u li l-impenji ppreżentati f'dan il-każ jeżiġu evoluzzjoni tas-suq fit-tul li l-partijiet ma pproduċew ebda prova ta' din l-evoluzzjoni (premessi 82 u 83 tad-deċiżjoni kkontestata).

23 Barra minn hekk, il-Kummissjoni enfasizzat li anki jekk il-kundizzjonijiet sabiex titlob it-tneħħija ta' impenji fuq ir-rotot ZRH-STO u ZRH-WAW kienu meqjusa li ġew issodisfatti, għandhom jittieħdu inkunsiderazzjoni, fl-evalwazzjoni tal-applikazzjoni għal eżenzjoni, arranġamenti ta' kondiviżjoni ta' kodiċi konklużi minn Swiss mal-imsieħba ta' Lufthansa, SAS, fl-2006 u LOT fl-2007 (premessi 95 u 96 tad-deċiżjoni kkontestata). Minħabba l-impatt potenzjali ta' tali arranġamenti ta' kondiviżjoni ta' kodiċi fuq il-kompetizzjoni fuq kull waħda miż-żewġ rotot, il-Kummissjoni qieset li kienu rilevanti sabiex tiġi evalwata l-konċentrazzjoni u kkonkludiet li l-eżistenza ta' dawn il-ftehim turi li l-livell ta' kooperazzjoni bejn Lufthansa u SAS u LOT ma naqsitx (premessi 99 u 100 tad-deċiżjoni kkontestata). Il-Kummissjoni kkonkludiet li ma kienx hemm raġunijiet suffiċjenti biex tingħata l-eżenzjoni mitluba. Hija speċifikat li, minn naħa, peress li l-ebda kumpannija tal-ajru kompetitriċi ma kienet daħlet fis-suq u li ebda ċirkustanza eċċezzjonali jew bidla fil-kundizzjonijiet tas-suq ma kienu seħħew, il-kundizzjonijiet għal tneħħija tal-impenji previsti mill-klawżola ta' reviżjoni 15.1 ma ġewx issodisfatti. Hija tispeċifika min-naħa l-oħra, li l-partijiet ma urewx li l-kundizzjonijiet meħtieġa għall-eżami mill-ġdid, ineħħu jew ibiddlu l-impenji skont il-klawżola ta' reviżjoni 15.2 ġew issodisfatti (premessa 109 tad-deċiżjoni kkontestata).

24 Il-Kummissjoni bbażat din il-konklużjoni fuq ħames motivi fformulati kif ġej:

> "111. L-ewwel nett, ir-rexxissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta ma' SAS ma [għandux jinċidi fuq bażi kuntrattwali għal kooperazzjoni ikbar] li ġiet eżaminata fid-deċiżjoni tal-2005, u għalhekk hija biżżejjed biex twassal għal reviżjoni fuq il-bażi tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2.

112. It-tieni nett, anki jekk ir-rexxissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta kienet teoretikament titqies bħala rilevanti f'dan il-każ, is-sitwazzjoni kompetittiva eżistenti fuq iż-żewġ rotot dejjem tqajjem dubji serji fir-rigward tal-kompatibbiltà tal-konċentrazzjoni mas-suq intern b'mod li l-kundizzjonijiet tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 ma jkunux issodisfatti. Fil-fatt, huma biss żewġ trasportaturi li jipprovdu rispettivament ir-rotot ZRH-STO u ZRH-WAW, u kkonkludew ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi paralleli ta' pjattaformi ta' konnessjoni.

113. It-tielet nett, l-ebda tibdil kuntrattwali ma seħħ fuq ir-rotta ZRH-WAW mill-adozzjoni tad-deċiżjoni tal-2005.

114. Ir-raba' nett, l-aċċettazzjoni mill-Kummissjoni tal-impenji strutturali, b'kuntrast ma' impenji ta' natura komportamentali, dwar tariffi f'ċerti każijiet reċenti ta' konċentrazzjoni ta' kumpanniji tal-ajru, li kienu jirrigwardaw servizzi u swieq li ma humiex is-suġġett ta' din id-deċiżjoni, ma tistax titqies bħala bidla sostanzjali tas-suq jew inkella tiġġustifika l-eżenzjoni mitluba. Bl-istess mod, is-sempliċi fatt li l-impenji dwar it-tariffi ma kinux ġewx previsti f'ċerti każijiet reċenti ta' konċentrazzjoni tal-kumpanniji tal-ajru ma jistax jikkostitwixxi raġuni li tiġġustifika t-tneħħija tal-impenji dwar it-tariffi f'dan il-każ.

115. Il-ħames nett, l-allegata bidla fil-mod kif il-Kummissjoni tittratta l-imsieħba tal-Alleanza ma tikkostitwixxix żvilupp tas-suq fit-tul fis-sens tal-klawżola 15.2.

116. Il-Kummissjoni għalhekk tikkonkludi li, globalment, it-tneħħija ta' impenji mitluba ma jissodisfax il-kundizzjonijiet stabbiliti mill-klawżoli ta' reviżjoni 15.1 u 15.2 (l-ewwel u t-tieni sentenzi). Lanqas ma hija se ttejjeb l-effikaċja ġenerali tal-impenji. Il-Kummissjoni għalhekk iddeċidiet li tirrifjuta t-talba tal-Lufthansa għat-tneħħija parzjali tal-impenji […]".

Il-proċedura u t-talbiet tal-partijiet

25 Permezz ta' rikors ippreżentat fir-Reġistru tal-Qorti Ġenerali fil-5 ta' Ottubru 2016, ir-rikorrenti ppreżentat dan ir-rikors.

26 Ir-rikorrenti titlob li l-Qorti Ġenerali jogħġobha:

– tannulla d-deċiżjoni kkontestata;

– tikkundanna lill-Kummissjoni għall-ispejjeż.

27 Il-Kummissjoni titlob li l-Qorti Ġenerali jogħġobha:

– tiċħad ir-rikors;

– tikkundanna lir-rikorrent għall-ispejjeż.

28 Fuq proposta tal-Imħallef Relatur, il-Qorti Ġenerali (Is-Sitt Awla) iddeċidiet li tiftaħ il-proċedura orali u, fil-kuntest tal-miżuri ta' organizzazzjoni tal-proċedura previsti fl-Artikolu 89 tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti Ġenerali, għamlet numru ta' mistoqsijiet bil-miktub lil Lufthansa u lill-Kummissjoni. Il-partijiet wieġbu għal dawn il-mistoqsijiet fit-termini mogħtija.

29 It-trattazzjoni ta' Lufthansa u tal-Kummissjoni u t-tweġibiet tagħhom għall-mistoqsijiet tal-Qorti Ġenerali nstemgħu fis-seduta tal-14 ta' Settembru 2017.

Id-dritt

30 Insostenn tar-rikors tagħha, ir-rikorrenti tinvoka tliet motivi. L-ewwel motiv huwa bbażat fuq l-applikazzjoni ta' kriterju ġuridiku żbaljat fl-evalwazzjoni tagħha tat-talba għal eżenzjoni, żbalji manifesti ta' evalwazzjoni kif ukoll fuq ksur tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' protezzjoni tal-aspettattivi leġittimi. It-tieni motiv huwa bbażat fuq ksur tal-prinċipju ta' amministrazzjoni tajba. It-tielet motiv huwa bbażat fuq l-użu ħażin ta' poter.

Osservazzjonijiet preliminari

31 L-obbligi assunti mill-partijiet sabiex jitneħħew id-dubji serji li tqajmu minn operazzjoni ta' konċentrazzjoni u sabiex jagħmluha kompatibbli mas-suq intern ikun ġeneralment fihom klawżola ta' eżami mill-ġdid li tipprevedi l-kundizzjonijiet skont liema l-Kummissjoni, fuq talba tal-entità fuża, tista' tippermetti estensjoni tal-limiti taż-żmien jew tneħħi, temenda jew tissostitwixxi l-imsemmija impenji. Kif jirriżulta mill-punt 74 tal-Avviż tal-Kummissjoni dwar ir-rimedji aċċettabbli taħt ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 139/2004 u taħt ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 802/2004 (ĠU 2008, C 267, p. 1, iktar 'il quddiem l-"Avviż dwar il-miżuri korrettivi"), it-tneħħija jew l-emenda tal-impenji huwa ta' interess partikolari fil-każ ta' impenji ta' mġiba, li jistgħu jkunu ġew ikkostitwiti għal diversi snin u li ċerti ċirkustanzi jistgħu ma jkunux previsti meta ġiet adottata d-deċiżjoni dwar il-konċentrazzjoni li għamlithom vinkolanti. Fil-kontroreplika tagħha, il-Kummissjoni b'riferiment għad-deċiżjoni tagħha C (2011) 2981 finali, tal-3 ta' Mejju 2011 (Każ Nru IV/M.950 - Hoffman - La Roche/Boehringer Mannheim), barra minn hekk, osservat li emenda jew tneħħija tal-impenji tista' anki sseħħ fin-nuqqas ta' klawżola ta' reviżjoni, meta l-impenji jsiru obsoleti jew sproporzjonati minħabba żviluppi eċċezzjonali sussegwenti. L-impenji għandhom l-għan li jirrimedjaw il-problemi ta' kompetizzjoni identifikati fid-deċiżjoni li tawtorizza l-konċentrazzjoni, b'tali mod li l-kontenut tagħhom jista' jkollu jiġi emendat, jew in-neċessità, skont l-evoluzzjoni tas-sitwazzjoni tas-suq. Fil-kuntest ta' dan ir-rikors, ir-rikorrenti madankollu tinvoka biss il-fatt li l-eżenzjoni mitluba kellha tiġi mogħtija lilha b'applikazzjoni tal-klawżoli ta' reviżjoni 15.1 u 15.2 li jinsabu fl-impenji.

32 Qabel l-eżami tad-diversi motivi u argumenti mqajma mir-rikorrenti kontra d-deċiżjoni kkontestata, għandu jiġi ddeterminat il-marġni ta' diskrezzjoni tal-Kummissjoni waqt l-eżami ta' talba għall-eżenzjoni ta' impenji kif ukoll l-istħarriġ li għandu jsir mill-Qorti Ġenerali fuq id-deċiżjonijiet meħuda mill-Kummissjoni f'dan ir-rigward u li jiġu speċifikati xi aspetti tal-proċedura ta' eżami ta' talba bħal din.

33 Skont ġurisprudenza stabbilita r-regoli sostantivi tar-Regolament Nru 139/2004, jagħtu lill-Kummissjoni ċerta setgħa diskrezzjonali, b'mod partikolari fir-rigward tal-evalwazzjonijiet ta' natura ekonomika (ara, b'analoġija, is-sentenzi tal-31 ta' Marzu 1998, Franza *et* vs Il-Kummissjoni, C-68/94 u C-30/95, EU:C:1998:148, punt 223; tal-15 ta' Frar 2005, Il-Kummissjoni vs Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, punt 38, u tat-18 ta' Diċembru 2007, Cementbouw Handel & Industrie vs Il-Kummissjoni, C-202/06 P, EU:C:2007:814, punt 53).

34 Dan huwa hekk mhux biss għall-evalwazzjoni tal-kompatibbiltà ta' operazzjoni ta' konċentrazzjoni, iżda wkoll għan-neċessità li jinkisbu impenji sabiex jitneħħew id-dubji serji li tqajjem tali operazzjoni (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-30 ta' Settembru 2003, ARD vs Il-Kummissjoni, T-158/00, EU:T:2003:246, punt 328, u tal-4 ta' Lulju 2006, easyJet vs Il-Kummissjoni, T-177/04, EU:T:2006:187, punt 128) u l-implimentazzjoni ta' dawn l-impenji (ara, f'dan is-sens u b'analoġija, is-sentenza tat-3 ta' April 2003, Petrolessence u SG 2R/Commission, T-342/00, EU:T:2003:97, punti 102 u 103).

35 B'mod iktar partikolari, fir-rigward ta' talba għal eżenzjoni ta' l-impenji magħmula vinkolanti minn deċiżjoni li tiddikjara operazzjoni ta' konċentrazzjoni kompatibbli mas-suq intern, qabelxejn, għandu jiġi rrilevat li, jekk l-eżami ta' konċentrazzjoni jeħtieġ tbassir dwar żviluppi futuri li jsiru iktar diffiċli u inċerti iktar mal-orizzont temporali tagħhom jitbiegħed, l-eżami ta' talba għall-eżenzjoni ta' impenji ma

tqajjimx neċessarjament l-istess diffikultajiet ta' analiżi prospettiva. Skont il-każ, l-eżami ta' tali talba, fil-fatt, jeħtieġ pjuttost li jiġi vverifikat jekk il-kundizzjonijiet previsti mill-klawżola ta' reviżjoni, ġeneralment, jaqblu mal-impenji humiex sodisfatti, jew li jiġi evalwat, b'mod retrospettiv, jekk il-previżjonijiet magħmula fil-mument tal-approvazzjoni tal-konċentrazzjoni kinux korretti jew jekk id-dubji serji mqajma mill-konċentrazzjoni għadhomx jippersistu.

36 Sussegwentement, hemm lok li jiġi osservat li, hekk kif issostni r-rikorrenti, l-eżami ta' talba għall-eżenzjoni ta' impenji ma huwiex suġġett għat-termini stretti stabbiliti fil-kuntest tal-eżami ta' konċentrazzjoni. L-ebda dispożizzjoni ma tipprevedi, fil-fatt, it-termini li fihom il-proċedura ta' eżami ta' tali talba, jew ċerti stadji ta' din il-proċedura, għandhom jiġu kkompletati, u lanqas, b'mod iktar ġenerali, ma tirregola jew torganizza din il-proċedura.

37 Xorta jibqa' l-fatt li l-evalwazzjoni ta' talba għall-eżenzjoni ta' impenji tippresupponi, bħad-deċiżjonijiet l-oħra kollha fil-qasam tal-konċentrazzjoni, evalwazzjonijiet ekonomiċi xi kultant kumplessi sabiex, b'mod partikolari, jiġi vverifikat jekk is-sitwazzjoni tas-suq, f'sens wiesa', inbidlet b'mod sinjifikattiv u dejjiemi, b'tali mod li l-impenji ma għadhomx meħtieġa sabiex jirrimedjaw il-problemi ta' kompetizzjoni identifikati fid-deċiżjoni ta' konċentrazzjoni li rrendiet l-impenji vinkolanti.

38 Għaldaqstant, hemm lok li jiġi kkunsidrat li l-Kummissjoni għandha wkoll ċerta setgħa diskrezzjonali għall-evalwazzjoni ta' talba għall-eżenzjoni ta' impenji li timplika evalwazzjonijiet ekonomiċi kumplessi.

39 Għaldaqstant, l-istħarriġ mill-Qorti Ġenerali tal-eżerċizzju ta' tali setgħa għandu jsir fid-dawl tal-marġni wiesa' ta' diskrezzjoni li qiegħed fil-bażi tad-dispożizzjonijiet ta' natura ekonomika li jiffurmaw parti mir-regoli dwar il-konċentrazzjonijiet (sentenza tal-15 ta' Frar 2005, Il-Kummissjoni vs Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, punt 38). Madankollu, dan ma jfissirx li l-Qorti Ġenerali għandha tibqa' lura milli tikkontrolla l-interpretazzjoni magħmula mill-Kummissjoni ta' informazzjoni ta' natura ekonomika. Fil-fatt, il-Qorti Ġenerali għandha b'mod partikolari tivverifika mhux biss l-eżattezza materjali tal-provi invokati, l-affidabbiltà tagħhom u l-koerenza tagħhom, iżda għandha tistħarreġ ukoll jekk dawn il-provi jikkostitwixxux l-informazzjoni kollha rilevanti li għandha tittieħed inkunsiderazzjoni sabiex tiġi evalwata sitwazzjoni kumplessa u jekk humiex tali li jsostnu l-konklużjonijiet li jirriżultaw minnha (sentenza tal-15 ta' Frar 2005, Il-Kummissjoni vs Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, punt 39).

40 Kuntrarjament għal dak li ssostni l-Kummissjoni, din il-ġurisprudenza stabbilita fis-sentenza tal-15 ta' Frar 2005, Il-Kummissjoni vs Tetra Laval (C-12/03 P, EU:C:2005:87), ma hijiex irrilevanti f'dan il-każ, peress li s-suġġett tal-kawża li fiha l-Qorti tal-Ġustizzja stabbilixxietha ma kinitx tirrigwarda l-eżami mill-ġdid tal-impenji magħmula vinkolanti minn deċiżjoni ta' konċentrazzjoni. Din il-ġurisprudenza hija, fil-fatt, kompletament ġenerali u barra minn hekk ġiet applikata, b'mod partikolari, f'tipi differenti ta' kawżi li jirriżultaw mill-applikazzjoni tar-Regolament Nru 139/2004. Barra minn hekk, skont ġurisprudenza stabbilita, fil-każijiet fejn l-istituzzjonijiet għandhom setgħa diskrezzjonali, ir-rispett tal-garanziji mogħtija mill-ordinament ġuridiku tal-Unjoni fil-proċeduri amministrattivi għandu importanza iktar fundamentali. Fost dawn il-garanziji hemm, b'mod partikolari, l-obbligu tal-Kummissjoni li teżamina, b'attenzjoni u imparzjalità, il-provi rilevanti kollha tal-każ ineżami, id-dritt tal-persuna kkonċernata li tesponi l-opinjoni tagħha kif ukoll dak li tipprovdi motivazzjoni suffiċjenti għad-deċiżjoni kkontestata (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-21 ta' Novembru 1991, Technische Universität München, C-269/90, EU:C:1991:438, punt 14, u tal-20 ta' Marzu 2002, ABB Asea Brown Boveri vs Il-Kummissjoni, T-31/99, EU:T:2002:77, punt 99).

41 Minn dak li ntqal jirriżulta li, jekk il-Kummissjoni jkollha ċerta setgħa diskrezzjonali għall-evalwazzjoni ta' talba għall-eżenzjoni ta' impenji, hija madankollu obbligata tagħmel eżami diliġenti ta' din it-talba, li twettaq, fejn meħtieġ, investigazzjoni, li tieħu l-miżuri istruttorji xierqa u li tibbaża l-konklużjonijiet tagħha fuq l-informazzjoni rilevanti kollha.

42 Fir-rigward tal-kriterju legali xieraq għall-evalwazzjoni ta' talba għal eżenzjoni, il-Kummissjoni, filwaqt li tfakkar li l-irtirar retroattiv ta' att amministrattiv legali li jkun ta drittijiet suġġettivi jew vantaġġi simili huwa kuntrarju għall-prinċipji ġenerali tad-dritt (is-sentenza tal-20 ta' Novembru 2002, Lagardère u Canal+ vs Il-Kummissjoni, T-251/00, EU:T:2002:278, punt 139), issostni li d-deċiżjonijiet ta' konċentrazzjonijiet legali li jagħtu drittijiet jew vantaġġi simili, bħal dawk fid-deċiżjoni tal-2005, jistgħu jiġu emendati jew irrevokati biss f'ċerti ċirkustanzi eċċezzjonali definiti b'mod strett. Dan l-argument ma jistax jintlaqa'. Id-deċiżjoni dwar talba għal eżenzjoni ta' impenji ma tippreżupponix l-irtirar tad-deċiżjoni li tawtorizza l-konċentrazzjoni li għamlithom vinkolanti u ma tikkonsistix f'tali rtirar. Hija għandha l-għan li tivverifika jekk il-kundizzjonijiet stabbiliti fil-klawżola ta' reviżjoni li tifforma parti mill-impenji jiġu ssodisfatti jew, jekk ikun il-każ, jekk il-problemi ta' kompetizzjoni identifikati fid-deċiżjoni li tawtorizza l-konċentrazzjoni suġġetta għall-impenji għadhomx jissussistu.

43 Madankollu, għandu jiġi ppreċiżat li, peress li d-deċiżjoni tal-2005 saret definittiva, ir-rikorrenti ma tistax, fil-kuntest ta' din il-proċedura, tikkontesta indirettament il-legalità tagħha, inkluż sa fejn jirrigwarda l-impenji.

44 Barra minn hekk, fir-rigward tal-argument tar-rikorrenti skont liema l-Kummissjoni għandha dejjem l-obbligu li teżamina mill-ġdid regolarment, anki *ex officio*, jekk il-miżuri korrettivi għadhomx iġġustifikati, huwa irrilevanti f'dan il-każ, peress li r-rikorrenti ressqet talba għat-tneħħija tal-impenji.

45 Fl-aħħar nett, għandu jiġi ppreċiżat li huwa obbligu tal-partijiet marbuta bl-impenji li għandhom jipproduċi provi suffiċjenti sabiex juru li l-kundizzjonijiet meħtieġa għat-tneħħija tal-impenji huma ssodisfatti. Madankollu, meta l-imsemmija partijiet jipproduċu l-provi ta' natura li jistabbilixxu li l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-klawżoli ta' reviżjoni tal-impenji huma ssodisfatti, huwa l-obbligu tal-Kummissjoni li tesponi għalfejn dawn il-provi ma humiex suffiċjenti jew affidabbli u, jekk meħtieġ, twettaq investigazzjoni sabiex tivverifika, tikkompleta jew jikkontradixxi l-provi prodotti minn dawn il-partijiet.

46 Huwa fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti li għandha tiġi eżaminata l-fondatezza tal-motivi u l-argumenti mressqa mir-rikorrenti.

L-ewwel motiv huwa bbażat fuq l-applikazzjoni ta' kriterju ġuridiku żbaljat, żbalji manifesti ta' evalwazzjoni kif ukoll fuq ksur tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' protezzjoni tal-aspettattivi leġittimi

47 L-ewwel aggravju huwa maqsum f'ħames partijiet. L-ewwel parti hija bbażata fuq l-applikazzjoni ta' kriterju ġuridiku żbaljat fl-evalwazzjoni tat-talba għal eżenzjoni, kif ukoll fuq ksur tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' protezzjoni tal-aspettattivi leġittimi. It-tieni parti hija bbażata fuq żbalji manifesti fl-evalwazzjoni tal-ftehim ta' alleanza ta' Lufthansa. It-tielet parti hija bbażata fuq l-assenza ta' teħid inkunsiderazzjoni mill-Kummissjoni tal-fatt li l-kompetizzjoni bejn Swiss, minn naħa, u SAS u LOT, min-naħa l-oħra, tikkostitwixxi "evoluzzjoni tas-suq fit-tul". Ir-raba' parti hija bbażata fuq in-nuqqas ta' teħid inkunsiderazzjoni mill-Kummissjoni tal-bidla tal-politika tagħha fir-rigward ta' trattament tal-imsieħba tal-alleanza. Il-ħames parti hija bbażata fuq in-nuqqas ta' osservanza mill-Kummissjoni tal-politika ġenerali tagħha fil-qasam tal-konċentrazzjonijiet fir-rigward tal-miżuri korrettivi tariffarji.

48 Għandhom jiġu eżaminati, qabelxejn, l-ewwel parti, imbagħad it-tieni u r-raba' partijiet flimkien, sussegwentement, it-tielet parti u, finalment, il-ħames parti. Il-konklużjoni dwar l-evalwazzjoni globali tal-motiv se tingħieb fi tmiem l-eżami tad-diversi partijiet.

Fuq l-ewwel parti, li hija bbażata fuq l-applikazzjoni ta' kriterju ġuridiku żbaljat fl-evalwazzjoni tat-talba għal eżenzjoni, kif ukoll fuq ksur tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' protezzjoni tal-aspettattivi leġittimi

49 Ir-rikorrenti ssostni, essenzjalment, li d-deċiżjoni kkontestata hija bbażata fuq kriterju ġuridiku żbaljat inkwantu l-Kummissjoni ma tgawdix minn setgħa diskrezzjonali illimitata fl-evalwazzjoni tat-talbiet għall-eżenzjoni ta' impenji u tikkunsidra li, fid-dawl tal-ġurisprudenza stabbilita fis-sentenza tal-15 ta' Frar 2005, Il-Kummissjoni vs Tetra Laval (C-12/03 P, EU:C:2005:87), u tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' protezzjoni tal-aspettattivi leġittimi, il-Kummissjoni għandha obbligu ikbar li teżamina skrupolożament l-impenji fit-tul u li twettaq investigazzjoni.

50 Fl-ewwel lok, sa fejn, kif ir-rikorrenti kkonfermat waqt is-seduta, fil-kuntest ta' din il-parti, hija tikkritika lill-Kummissjoni talli kisret l-obbligu tagħha li tagħmel eżami diliġenti tat-talba għal eżenzjoni, li twettaq, jekk meħtieġ, investigazzjoni u li tibbaża l-konklużjonijiet tagħha fuq l-informazzjoni rilevanti kollha li għandha tittieħed inkunsiderazzjoni, l-argument żviluppat insostenn ta' l-imsemmija parti ma għandux portata awtonoma. Għaldaqstant għandu jiġi eżaminat flimkien mal-ilmenti fuq il-mertu żviluppati għall-partijiet l-oħra tal-ewwel aggravju.

51 Fit-tieni lok, ir-rikorrenti tallega li l-impenji li jimponu restrizzjonijiet perpetwi fuq l-iffissar tal-prezzijiet huma inkompatibbli mal-prinċipju ta' proporzjonalità u ma' sistema fejn il-kompetizzjoni ma hijiex imfixkla, u b'hekk jirrikjedu eżami mill-ġdid regolari mill-Kummissjoni.

52 Dan l-argument għandu jiġi miċħud. Minbarra l-fatt li l-obbligi inkwistjoni ma humiex perpetwi, imma sempliċement għal perijodu indefinit, għandu jiġi rrilevat li, peress li d-deċiżjoni tal-2005 saret definittiva, ir-rikorrenti ma tistax, kif ġie rrilevat fil-punt 43 iktar 'il fuq, tikkontesta l-legalità tal-imsemmija impenji fil-kuntest ta' dan ir-rikors.

53 Barra minn hekk, kif tenfasizza l-Kummissjoni, il-klawżoli ta' reviżjoni 15.1 u 15.2 jesprimu l-prinċipju ta' proporzjonalità billi jippermettu, f'ċirkustanzi eċċezzjonali, li jitneħħew, jiġu emendati jew jiġu ssostitwiti l-impenji jekk jiġi pprovat li huma ma għadhomx meħtieġa jew ma għadhomx proporzjonati, madankollu s-sempliċi fatt li huma għadhom fis-seħħ għal bosta snin ma jistabbilixxix fih nnifsu li d-dubji serji li huma indirizzaw jiġu mxejna u li l-impenji ma jkunux iktar iġġustifikati.

54 Fl-aħħar nett, kif jirriżulta mill-punt 44 iktar 'il fuq, il-Kummissjoni ma għandhiex l-obbligu li twettaq *ex officio* eżami regolari ta' impenji fit-tul, iżda fuq partijiet relatati mill-imsemmija impenji li tintroduċi talba għal tneħħija jew tibdil tagħhom u li jiġi stabbilit li l-kundizzjonijiet meħtieġa għal dan il-għan huma sodisfatti.

55 Fit-tielet lok, fir-rigward tal-prinċipju ta' protezzjoni tal-aspettattivi leġittimi, ir-rikorrenti ssostni li l-Kummissjoni imponiet impenji tariffarji, li hija aċċettat biss b'riluttanza bl-inklużjoni tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 u li għaldaqstant kienet qed tistenna leġittimament li l-Kummissjoni tneħħi effettivament l-impenji u teżamina b'rieda tajba jekk ir-rekwiżiti tal-klawżola ta' reviżjoni kinux issodisfatti.

56 Dan l-argument ma jistax jintlaqa'. Minn naħa, huwa bbażat fuq premessa żbaljata. Fil-fatt, kif jirriżulta b'mod partikolari mill-premessa 30 u mill-Artikolu 6(2) tar-Regolament Nru 139/2004, huma l-impriżi kkonċernati minn konċentrazzjoni li jistgħu jippproponu impenji bil-għan li jagħmlu din l-konċentrazzjoni kompatibbli mas-suq intern u l-Kummissjoni ma tistax timponi impenji lill-imsemmija impriżi. Min-naħa l-oħra, l-allegazzjoni hija irrilevanti sa fejn il-legalità ta' impenji li saru vinkolanti bid-deċiżjoni tal-2005 ma tkunx tista' tiġi iktar kkontestat. Barra minn hekk, ma jirriżultax mill-proċess li l-Kummissjoni tat garanziji speċifiċi dwar it-tneħħija ta' impenji. Fl-aħħar nett, għandu jingħad li l-klawżola ta' reviżjoni tista' ma tiggarantixxix *per se* lir-rikorrenti li t-talba tagħha għal eżenzjoni ta' impenji tkun aċċettata awtomatikament, peress li t-tneħħija tal-impenji tista' tingħata biss jekk il-kundizzjonijiet previsti għal dan il-għan jiġu ssodisfatti.

57 Minn dan isegwi li l-ewwel parti għandha tiġi miċħuda, għajr fir-rigward tal-ilment ibbażat fuq il-ksur mill-Kummissjoni ta' l-obbligu tagħha li tagħmel eżami diliġenti tat-talba għal eżenzjoni, li twettaq, jekk meħtieġ, investigazzjoni u li tibbaża l-konklużjonijiet tagħha fuq l-informazzjoni rilevanti kollha li għandha tittieħed inkunsiderazzjoni, fatt li ser jiġi diskuss fil-kuntest tal-partijiet l-oħra tal-ewwel aggravju.

Fuq it-tieni u r-raba' partijiet, ibbażati fuq żball manifest ta' evalwazzjoni tal-ftehim ta' alleanza ta' Lufthansa fid-dawl tat-tieni sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 u fuq in-nuqqas ta' teħid inkunsiderazzjoni mill-Kummissjoni ta' bidla tal-politika tagħha fir-rigward ta' trattament tal-imsieħba tal-alleanza

58 Ir-rikorrenti ssostni, essenzjalment, li l-Kummissjoni wettqet żball manifest ta' evalwazzjoni, li ma ħaditx inkunsiderazzjoni l-elementi rilevanti, li hija bbażata fuq ipoteżijiet mhux issostanzjati u li hija ma eżaminatx in *bona fede* għat-talba ta' eżenzjoni, billi kkonkludiet li l-emendi fil-ftehim ta' alleanza bejn Lufthansa u SAS ma kinux suffiċjenti biex tneħħi l-impenn tariffarju li jirrigwarda r-rotta ZRH-STO. F'dan ir-rigward hija ssostni, fl-ewwel lok, li d-deċiżjoni kkontestata b'ebda mod ma tieħu inkunsiderazzjoni l-evalwazzjoni mwettqa mill-Kummissjoni nfisha, l-istess ftehim konklużi minn Lufthansa ma' SAS (u sħab oħra ta' Star Alliance) fid-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines, fit-tieni lok, li l-Kummissjoni ma qisitx bidla fil-politika tagħha fir-rigward ta' trattament tal-imsieħba, fit-tielet lok, li l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi eżaminat fid-Deċiżjoni tal-Kummissjoni C(2012) 2320, tat-30 ta' Marzu 2012 (Każ COMP/M.6447 – IAG/bmi, iktar 'il quddiem id-"deċiżjoni IAG/bmi"), ma huwiex rilevanti f'dan il-każ u, fir-raba' lok, li l-ftehim ta' qsim ta' kodiċi bejn Swiss u SAS ma jinkludix il-forom ta' kooperazzjoni li fuqhom huwa bbażat l-ipproċessar tal-imsieħba ta' Lufthansa fid-deċiżjoni tal-2005.

– *Osservazzjonijiet preliminari*

59 Preliminarjament, għandu jiġi kkonstatat, l-ewwel nett, li t-tieni sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 tirreferi espliċitament biss it-tneħħija tal-obbligu li jagħmlu slots disponibbli u mhux għal dik dwar it-tariffi. Madankollu, din is-sitwazzjoni tirriżulta mill-fatt li, kif jirriżulta wkoll mill-punt 9 iktar 'il fuq, li l-impenji tariffarji ġew introdotti biss fl-aħħar tan-negozjati tal-miżuri korrettivi, fi żmien meta t-tieni sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 kienet diġà ġiet stabbilita. Hekk kif sostniet ir-rikorrenti mingħajr ma ġiet ikkontestata mill-Kummissjoni, huwa għalhekk involontarjament u mhux intenzjonalment, li l-klawżola ta' reviżjoni ma ġietx emendata biex tirrifletti din iż-żieda tal-impenji tariffarji. Minn dan isegwi li t-tieni sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 għandha tiġi interpretata bħala li tapplika mhux biss għall-impenji dwar l-islots, iżda wkoll għall-impenji tariffarji. Din l-interpretazzjoni tapplika *a fortiori* peress li l-impenji tariffarji jikkostitwixxu obbligu mhux tas-soltu u partikolarment restrittiv tal-libertà ta' azzjoni kummerċjali tal-partijiet, b'mod li jidher li huwa iktar u iktar importanti u ġġustifikat li tiġi prevista l-possibbiltà jintemm. Barra minn hekk, matul is-seduta, il-Kummissjoni kkonfermat espressament li ma tikkontestax din l-interpretazzjoni tat-tieni sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2.

60 Għandu jiġi rrilevat, barra minn hekk, li, jekk l-ewwel sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2, li tikkorrispondi għal klawżola standard ta' reviżjoni, tipprevedi li l-Kummissjoni tista' tirtira jew temenda l-impenji f'każ ta' evoluzzjoni tas-suq fit-tul, it-tieni sentenza tal-imsemmija klawżola li tindika li l-Kummissjoni se tneħħi l-impenji f'każ ta' tibdil tar-relazzjonijiet kuntrattwali. Il-kontenut ta' din it-tieni sentenza, ċertament iktar imperattiv, ma jfissirx madanakollu, kif tallega r-rikorrenti, li kwalunkwe tibdil fir-relazzjonijiet kuntrattwali jimponi awtomatikament fuq il-Kummissjoni li tneħħi l-impenji. Fil-fatt, it-tneħħija ta' impenji, skont it-tieni sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2, tirrikjedi li r-relazzjonijiet kuntrattwali, li fuqhom il-Kummissjoni bbażat il-konklużjoni tagħha li tnaqqas l-inċentivi għall-kompetizzjoni, ikunu nbidlu sa tali punt li jitneħħew problemi identifikati fid-deċiżjoni tal-2005.

61 Għandu jitfakkar, f'dan ir-rigward, li l-impenn tariffarju inkwistjoni nħareġ b'risposta għad-dubji serji li jirriżultaw minn trikkib ta' attivitajiet mhux bejn il-partijiet fil-konċentrazzjoni, iżda bejn Swiss u SAS, li ma kinitx parti mill-grupp Lufthansa, iżda kienet sieħba fi Star Alliance u barra minn dan kienet marbuta ma' Lufthansa minn għadd ta' ftehim bilaterali (ara l-punt 2 kif ukoll il-punti 5 sa 8 iktar 'il fuq). Fil-fatt, il-Kummissjoni kkonkludiet, fil-premessa 22 tad-deċiżjoni tal-2005, li, fid-dawl tal-kooperazzjoni intensa li tirriżulta minn ftehim bilaterali ma' Lufthansa, l-imsieħba ta' Star Alliance "Austrian, bmi, SAS u United Airlines ma għand[hom]x jiġu kkunsidrati bħala kompetituri ta' Lufthansa" u "[kellhom] ftit jew l-ebda inċentiv sabiex jikkompetu ma' Swiss wara l-konċentrazzjoni".

62 Għandu jiġi kkonstatat li l-motivazzjoni f'dan ir-rigward hija ferm qasira, id-deċiżjoni tal-2005 indikat sempliċement, mingħajr ebda analiżi tad-diversi ftehim, anki mingħajr riferiment għalihom, il-ftehim bilaterali konklużi minn Lufthansa mar-rotot tal-ajru msemmija fil-punt 61 hawn fuq jipprevedu "politika ta' prezz komuni fil-livell dinji, l-ippjanar komuni tan-netwerk u tat-titjiriet, l-organizzazzjoni ta' sistema ta' pjattaforma komuni u strateġija ta' kummerċjalizzazzjoni unika" u "jikkostitwixxu għalhekk il-bażi ġuridika ta' integrazzjoni globali tan-netwerks tal-kumpanniji u tal-politiki kummerċjali" peress li "il-kamp ta' applikazzjoni u l-iskop ta' dawn l-arranġjamenti jeċċedu s-sensiela tar-rotot li jgħaqqdu lill-Ġermanja u l-pajjiżi ta' oriġini rispettivi tagħhom". L-aħħar sentenza tal-premessa 22 tad-deċiżjoni tal-2005 tindika li "l-istess raġunament japplika għal LOT u Air Canada fejn il-ftehim konklużi ma' Lufthansa jipprevedu mill-inqas ppjanar komuni tan-netwerk u politika ta' prezzijiet komuni li testendi lil hinn mill-pajjiżi rispettivi tagħhom".

63 Id-deċiżjoni tal-2005 ma fihiex għalhekk analiżi jew evalwazzjoni individwali tad-diversi ftehim bilaterali konklużi minn Lufthansa ma' SAS u lanqas fiha dikjarazzjoni tar-raġunijiet li għalihom dawn il-ftehim jaffettwaw il-kompetizzjoni bejn SAS u Swiss għar-rotot l-oħra għajr dawk koperti mill-imsemmija ftehim, b'tali mod li, l-impatt ta' terminazzjoni ta' wieħed jew l-ieħor minn dawn il-ftehim ma jirriżultax b'mod ċar mid-deċiżjoni tal-2005. Xorta jibqa' l-fatt li l-evalwazzjoni skont liema l-imsieħba ta' Star Alliance, bħal SAS u LOT, ma jistgħux jiġu kkunsidrati bħala kompetituri ta' Lufthansa u għandhom biss ftit jew l-ebda inċentiv biex jikkompetu ma' Swiss wara l-konċentrazzjoni, hija bbażata fuq sensiela ta' ftehim li jwasslu għal kooperazzjoni estensiva ħafna. Konsegwentement, emenda jew tneħħija ta' ftehim li jwettqu tali integrazzjoni tidher li hija ta' natura li telimina l-problemi tal-kompetizzjoni identifikati fid-deċiżjoni tal-2005 u, għaldaqstant, ta' natura li tiġġustifika t-tneħħija ta' impenji.

64 Huwa fid-dawl ta' dawn l-osservazzjonijiet li għandhom jiġu eżaminati l-ilmenti u l-argumenti relatati mal-emendi tar-relazzjonijiet kuntrattwali bejn Lufthansa u SAS.

– Emendi kuntrattwali bejn Lufthansa u SAS

65 Insostenn tat-talba tagħhom ta' eżenzjoni, il-partijiet sostnew b'mod partikolari, li t-tneħħija, fl-1 ta' Ġunju 2013 tal-ftehim ta' impriża konġunta kif ukoll kwalunkwe kooperazzjoni oħra bejn Lufthansa u SAS li jmorru lil hinn mill-kondiviżjoni tal-kodiċi standard kienet tikkostitwixxi bidla fir-relazzjonijiet kuntrattwali fis-sens tal-klawżola 15.2, li jiġġustifikaw it-tneħħija tal-impenn tariffarju fuq ir-rotta ZRH-STO. Il-Kummissjoni tirrikonoxxi, fil-premessi 39 u 40 tad-deċiżjoni kkontestata, li r-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta kienet effettivament tikkostitwixxi bidla tar-relazzjoni kuntrattwali bejn Lufthansa u SAS fis-seħħ fil-mument tal-adozzjoni tad-deċiżjoni tal-2005. Fir-rapport tiegħu tas-27 ta' Ġunju 2014, il-mandatarju kkonkluda li r-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta kienet tikkostitwixxi "bidla sostanzjali tas-suq", fis-sens tal-klawżola 15.2, peress li hija temmet il-politika operattiva komuni taż-żewġ kumpanniji, li kienet tinkludi l-iffissar tal-prezzijiet u l-ippjanar tan-netwerk bejn Lufthansa u SAS.

66 Għandu jiġi rrilevat, f'dan ir-rigward, li, għalkemm il-Kummissjoni ċertament ma hijiex marbuta bl-opinjoni tal-mandatarju, hija madankollu marbuta, bħala prinċipju, li teħodha inkunsiderazzjoni, speċjalment peress li hija stess talbet din l-opinjoni, għall-ewwel darba fil-16 ta' Ġunju 2014 u t-tieni

darba fit-5 ta' April 2016. Issa, fil-premessi 30 sa 46 tad-deċiżjoni kkontestata, li jesponu l-evalwazzjoni tal-Kummissjoni tar-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta, il-Kummissjoni mhux biss bl-ebda mod ma analizzat l-evalwazzjoni fl-imsemmija opinjoni, iżda wkoll lanqas ma ssemmihom. Barra minn hekk, l-espożizzjoni fil-premessi 27 u 29 tad-deċiżjoni kkontestata, ma tirriflettix l-opinjonijiet tal-mandatarju bħalma huma ppreżentati fl-anness tad-difiża mill-Kummissjoni. Fil-fatt, minn naħa, kuntrarjament għal dak li hu indikat fil-premessa 27 tad-deċiżjoni kkontestata, il-mandatarju, fl-opinjoni tiegħu tas-27 ta' Ġunju 2014, ma kkunsidrax li l-kwistjoni jekk bidla sostanzjali tas-suq li tirriżulta mir-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta bejn Lufthansa u SAS dwar ir-rotta ZRH-STO tiġġustifikax it-tneħħija tal-impenji li jeċċedi l-mandat tiegħu, iżda qieset li din kienet il-kwistjoni jekk il-Kummissjoni kinitx ibbażat, fid-deċiżjoni tal-2005, l-evalwazzjoni tagħha dwar ir-relazzjonijiet bejn Lufthansa u LOT fuq prassi legali ta' dak iż-żmien jew fuq suppożizzjoni, fir-rigward tar-rotta ZRH-WAW, fatt li jeċċedi l-imsemmi mandat. Min-naħa l-oħra, minkejja li, skont il-premessa 29 tad-deċiżjoni kkontestata, fit-3 ta' Mejju 2016, il-mandatarju biddel l-opinjoni oriġinali tiegħu u ddikjara li ma kienx konxju ta' ebda ċirkustanzi eċċezzjonali fis-sens tal-klawżola 15.1 fuq ir-rotot ZRH-STO u ZRH-WAW, għandu jiġi irrilevat li d-dokument tad-3 ta' Mejju 2016 ma kienx jikkostitwixxi t-tieni opinjoni tal-mandatarju, iżda t-tweġibiet għal serje ta' domandi li jirreferu għall-klawżola ta' reviżjoni 15.1 u mhux il-klawżola ta' reviżjoni 15.2. Għall-kuntrarju, fit-tieni opinjoni tiegħu, tat-13 ta' April 2016, il-mandatarju, kif min-naħa l-oħra indikat espressament il-Kummissjoni fid-difiża tagħha, essenzjalment tenna il-konklużjonijiet preċedenti tiegħu tas-27 ta' Ġunju 2014 u ċċara il-fatt li t-tariffi fil-klassi "business" fuq iż-żewġ rotot kienu wkoll ġew imnaqqsa b'mod sinjifikattivi wara l-introduzzjoni ta' tariffi l-ġodda. Barra minn hekk, il-Kummissjoni lanqas ma eżaminat, fid-deċiżjoni kkontestata, il-portata u l-impatt ta' rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta, filwaqt li dan kien jikkostitwixxi strument kruċjali tal-kooperazzjoni bejn Swiss u SAS.

67 F'dan ir-rigward, huwa stabbilit fil-premessa 43 tad-deċiżjoni tal-2005, peress li l-evalwazzjoni mwettqa fl-imsemmija deċiżjoni hija bbażata mhux biss fuq il-ftehim tal-impriża konġunta, iżda wkoll fuq evalwazzjoni komprensiva tal-kooperazzjoni bejn Lufthansa u SAS, u l-ftehim bilaterali ta' alleanza tal-1995 li jippermetti li din il-kooperazzjoni jibqa' fis-seħħ, is-sempliċi rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta dwar it-traffiku bejn il-Ġermanja u l-Iskandinavja ma twassalx għall-konklużjoni li r-relazzjonijiet kuntrattwali attwali bejn iż-żewġ impriżi inbidlu fuq punt sostanzjali li jneħħi t-tħassib espost fid-deċiżjoni tal-2005 dwar ir-rotta ZRH-STO. Iż-żamma tal-ftehim bilaterali ta' alleanza tal-1995 jidher, b'hekk, jikkostitwixxi raġuni għar-rifjut ta' talba għal eżenzjoni.

68 Il-premessa 48 tad-deċiżjoni kkontestata tesponi f'dan ir-rigward, il-ftehim bilaterali ta' alleanza tal-1995 li jikkostitwixxi l-bażi ta' kull ftehim bilaterali konkluż bejn iż-żewġ kumpanniji, ir-rexissjoni tiegħu, ikkunsidrat flimkien mar-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta, jista' jikkostitwixxi, bħala prinċipju, bidla sostanzjali fir-relazzjoni kuntrattwali evalwata fid-deċiżjoni tal-2005.

69 Madankollu, kif ġie espressament indikat fil-premessi 4, 32 u 47 tad-deċiżjoni kkontestata, Lufthansa ipproponiet, matul il-proċedura amministrattiva, li tirrexxindi l-ftehim bilaterali ta' alleanza, jekk din ir-rexissjoni kienet tippermetti lill-Kummissjoni li tilqa' t-talba tagħha ta' eżenzjoni fuq ir-rotta ZRH-STO.

70 Il-Kummissjoni ma setgħetx għaldaqstant tqis li, fil-premessa 43 tad-deċiżjoni kkontestata, ir-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta ma tippermettix il-konklużjoni li hemm bidla sostanzjali tar-relazzjonijiet kuntrattwali minħabba l-fatt li l-ftehim bilaterali ta' alleanza kien għadu fis-seħħ.

71 F'dan ir-rigward, il-Kummissjoni ssostni li l-ftehim bilaterali ta' alleanza qatt ma ġie tterminat u li l-proposta ta' Lufthansa li tirrexxindi dan il-ftehim qatt ma rrappreżenta impenn formali. Hija tikkunsidra, għalhekk, li d-deċiżjoni kkontestata ma setgħetx tkun ibbażata fuq suġġeriment orali mhux vinkolanti ta' Lufthansa dwar l-eventwali terminazzjoni tal-ftehim bilaterali ta' alleanza.

72 Dan l-argument ma jistax jiġi milqugħ. Kif sostniet ir-rikorrenti u kif jirriżulta mill-premessi 4, 32 u 47 tad-deċiżjoni kkontestata, din tal-aħħar hija bbażata fuq l-ipoteżi li Lufthansa kienet tirrexxindi dan il-ftehim jekk din ir-rexissjoni kienet tkun biżżejjed sabiex il-Kummissjoni tkun tista' tneħħi l-impenji dwar it-tariffi. Barra minn hekk, kienet il-Kummissjoni li kellha, f'każ li kienet tqis li dan huwa neċessarju, titlob, matul il-proċedura amministrattiva, li Lufthansa timmaterjalizza dan l-impenn b'mod li kien jidhrilha xieraq.

73 Minn dan isegwi li, billi ma eżaminatx l-impatt tar-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta, la waħdu u lanqas flimkien mal-impenn li jiġi rexiss ukoll il-ftehim bilaterali ta' alleanza, il-Kummissjoni ma ħaditx inkunsiderazzjoni l-provi kollha rilevanti għall-evalwazzjoni tat-talba għal eżenzjoni bbażata fuq tibdil fir-relazzjonijiet kuntrattwali bejn Lufthansa u SAS.

74 Madankollu, għandu jiġi rrilevat li, skont premessi oħra tad-deċiżjoni kkontestata, iċ-ċaħda tat-talba hija bbażata fuq raġunijiet differenti min-nuqqas ta' rexissjoni effettiva tal-ftehim bilaterali ta' alleanza.

75 Għalhekk, fil-konklużjoni tal-parti tad-deċiżjoni kkontestata li tirrigwarda l-emendi kuntrattwali (premessi 68 sa 70), il-Kummissjoni, wara li indikat li r-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta kienet insuffiċjenti, osservat li "ma [kienx] hemm l-ebda tibdil fil-kundizzjonijiet kompetittivi fuq ir-rotta ZRH-WAW, li fuqha l-kooperazzjoni bejn Lufthansa u LOT [kienet] tidher li kienet inqas stretta milli fuq ir-rotta ZRH-STO", sabiex jiġi dedott suċċessivament li l-impenji tariffarji li jirrigwardaw ir-rotta ZRH-WAW għandhom jinżammu u, konsegwentement, dawk li jirrigwardaw ir-rotta ZRH-STO wkoll. Din il-ġustifikazzjoni għandha tiġi miċħuda peress li hija mressqa abbażi ta' sempliċi kunsiderazzjonijiet ipotetiċi, li hija mingħajr l-ebda eżami konkret tal-provi rilevanti dwar kull rotta u li hija tibbaża ruħha fuq argumenti kemxejn ċirkolari, sa fejn il-paragun bejn iż-żewġ rotot tiġġustifika ċ-ċaħda tat-talba għall-ewwel li, min-naħa tiegħu, tiġġustifika ċ-ċaħda tat-talba għat-tieni. Barra minn hekk, il-Kummissjoni enfasizzat, fil-premessa 68 tad-deċiżjoni kkontestata, li n-nuqqas ta' dħul ta' impriża ġdida tista', barra dan tiġi kkunsidrata fiha nfisha bħala raġuni li tiġġustifika ż-żamma tal-impenji tariffarji fuq iż-żewġ rotot ZRH-STO u ZRH-WAW. Din l-aħħar ġustifikazzjoni hija żbaljata. Id-dħul ta' trasportatur ġdid fuq ir-rotta ZRH-STO jew fuq ir-rotta ZRH-WAW ma jikkostitwixxix kundizzjoni meħtieġa għat-tneħħija tal-impenji skont il-klawżoli ta' reviżjoni, iżda raġuni distinta, addizzjonali, li twassal għat-terminazzjoni awtomatika tal-impenji tariffarji skont il-klawżola 11.1 tal-impenji.

76 Madankollu, mill-premessi 49, 70, 95 u 112 tad-deċiżjoni kkontestata jirriżulta li l-Kummissjoni qieset li r-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta u l-proposta li jiġi rexiss ukoll il-ftehim bilaterali ta' alleanza ma kinux biżżejjed minħabba, b'mod partikolari, il-konklużjoni, fl-2006, ta' ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS. Barra minn hekk, skont il-premessa 95 tad-deċiżjoni kkontestata, "anki jekk il-kundizzjonijiet li jitolbu t-tneħħija tal-impenni kienu kkunsidrati ssodisfati", ikun neċessarju li tittieħed inkunsiderazzjoni, fl-evalwazzjoni tal-applikazzjoni għal eżenzjoni, l-introduzzjoni ta' dan il-ftehim tal-kondiviżjoni tal-kodiċi. L-importanza marbuta mill-Kummissjoni fl-imsemmi ftehim fl-aħħar tal-premessi 5 u 104 tad-deċiżjoni kkontestata, fejn huwa spjegat li, fit-5 ta' Marzu 2015, il-Kummissjoni informat lir-rikorrenti li l-eżenzjoni setgħet tingħata jekk hija kienet ser twettaq xi emendi fil-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS — jiġifieri li tiġi llimitata l-portata tiegħu għall-passiġġieri b'titjiriet konnessi –, mingħajr li din il-proposta tiġi suġġetta għal ebda riżerva jew kundizzjoni ta' rexissjoni tal-ftehim bilaterali ta' alleanza jew issir investigazzjoni.

77 Għalkemm il-motivazzjoni tad-deċiżjoni kkontestata hija pjuttost konfuża, madankollu għandu jiġi eżaminat ukoll jekk il-Kummissjoni setgħetx tikkonkludi li r-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta flimkien mal-proposta li jiġi rexiss il-ftehim bilaterali ta' alleanza ma kinitx suffiċjenti sabiex takkolji t-talba għal eżenzjoni minħabba l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi li Swiss kienet ikkonkludiet ma' SAS fl-2006.

78 Ir-rikorrenti tinvoka żewġ linji ta' argumenti f'dan ir-rigward, l-ewwel, li tirrigwarda l-evalwazzjoni mill-Kummissjoni tal-istess ftehim fid-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines u bidla waħda allegata tal-politika fir-rigward tal-imsieħba u, it-tieni, il-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS.

– Fuq id-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines u l-allegata bidla fil-politika tal-Kummissjoni dwar trattament tal-imsieħba tal-alleanza

79 Ir-rikorrenti tilmenta li l-Kummissjoni ma ħaditx inkunsiderazzjoni l-evalwazzjoni tal-istess ftehim konklużi minn Lufthansa ma' SAS, u ma' sħab oħra ta' Star Alliance, li hija kienet għamlet fid-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines. Ir-rikorrenti ssostni, b'mod iktar ġenerali, li, minn mindu ttieħdet id-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines, il-Kummissjoni bidlet il-politika tagħha dwar trattament tal-imsieħba ta' alleanza, b'tali mod li, jekk il-konċentrazzjoni Lufthansa/Swiss kienet notifikata illum ir-rotot ZRH-STO u ZRH-WAW ma jitqisux bħala swieq affettwati u l-impenji ma kinux ikunu neċessarji sabiex tinkiseb il-liċenzja.

80 Għandu jiġi enfasizzat li l-ilmenti żviluppati fil-punt 79 iktar 'il fuq, bid-differenza tal-ilmenti li jikkonċernaw l-emendi kuntrattwali fil-veru sens tal-kelma u għall-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS, kienu mressqa mir-rikorrenti sabiex tikkontesta l-evalwazzjoni tal-Kummissjoni kemm fir-rigward tar-rotta ZRH-STO kif ukoll fir-rigward tar-rotta ZRH-WAW.

81 Il-Kummissjoni tfakkar, qabelxejn, li kull konċentrazzjoni għandha tiġi evalwata b'mod individwali fid-dawl taċ-ċirkustanzi fattwali u legali tagħha f'din l-operazzjoni. Għalhekk, ir-rikorrenti ma tistax tibbaża ruħha fuq id-differenzi ta' evalwazzjoni allegati tal-Kummissjoni meta mqabbla ma' kawżi oħra.

82 Il-Kummissjoni tqis, barra minn hekk, li d-deċiżjoni kkontestata ma hijiex f'kontradizzjoni mal-evalwazzjoni li saret fid-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines u li l-approċċ tagħha dwar il-valutazzjoni tar-relazzjonijiet bejn il-partijiet f'konċentrazzjoni u terz fis-settur tat-trasport bl-ajru ma nbidilx ħafna wara l-adozzjoni tad-deċiżjoni tal-2005. Fi kwalunkwe każ, ma jistax ikun hemm kwistjoni ta' evoluzzjoni tas-suq fit-tul jew, *a fortiori*, ta' bidla tal-ftehim li fuqhom huwa bbażat dan is-suq bejn Lufthansa u s-sħab tagħha ta' alleanza.

83 F'dan ir-rigward, għandu jitfakkar, qabelxejn, li, skont ġurisprudenza stabbilita, meta l-Kummissjoni tiddeċiedi fuq il-kompatibbiltà ta' konċentrazzjoni mas-suq komuni fuq il-bażi ta' notifika u ta' fajl għal din l-operazzjoni, ir-rikorrent ma għandux id-dritt li jikkontesta l-konstatazzjonijiet tagħha peress li dawn ikunu differenti minn dawk li saru preċedentement f'kawża oħra, abbażi ta' notifika u ta' fajl differenti, anki jekk is-swieq inkwistjoni fiż-żewġ każijiet ikunu simili, jew saħansitra identiċi (sentenzi tal-14 ta' Diċembru 2005, General Electric vs Il-Kummissjoni, T-210/01, EU:T:2005:456, punt 118, u tat-13 ta' Mejju 2015, Niki Luftfahrt vs Il-Kummissjoni, T-162/10, EU:T:2015:283, punt 142). Skont din il-ġurisprudenza, la l-Kummissjoni u lanqas, *a fortiori*, il-Qorti Ġenerali ma huma marbuta bil-konstatazzjonijiet ta' fatt u l-evalwazzjonijiet ekonomiċi magħmula fid-deċiżjonijiet preċedenti.

84 Madankollu, f'dan il-każ, l-argument tar-rikorrenti ma jistax jiġi miċħud skont il-ġurisprudenza ċċitata fil-punt 83 iktar 'il fuq.

85 Minn naħa, ir-rikorrenti ma tinvokax sempliċi differenza ta' evalwazzjoni bejn id-deċiżjoni kkontestata u kwalunkwe deċiżjoni oħra, iżda bidla fil-politika, sa fejn il-Kummissjoni ma tiħux iktar inkunsiderazzjoni l-imsieħba ta' alleanza fid-definizzjoni tas-swieq affettwati.

86 Min-naħa l-oħra, ir-rikorrenti tinvoka analiżi tal-istess ftehim bejn l-istess partijiet, fl-istess kuntest u li jikkonċerna l-istess problematika, li l-Kummissjoni wettqet fid-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines li r-rikorrenti kienet bl-istess mod destinatarja tagħha.

87 Minkejja eventwali differenza ta' analiżi bejn id-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines u d-deċiżjoni kkontestata jew bidla allegata fil-politika tal-Kummissjoni ma jwasslux, ċertament, fihom infushom, għall-konklużjoni tal-illegalità tad-deċiżjoni kkontestata, dawn jeħtieġu, min-naħa l-oħra, li jiġi vverifikat jekk, minn tal-inqas, il-Kummissjoni wettqitx eżami fil-fond tal-argumenti tar-rikorrenti skont liema l-imsieħba ta' alleanza ma jibqgħux jittieħdu inkunsiderazzjoni fid-definizzjoni tas-swieq affettwati.

88 Barra minn hekk, kif ġie espost fil-punt 13 iktar 'il fuq, l-evalwazzjoni magħmula fid-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines u l-bidla fil-politika tal-Kummissjoni dwar trattament tal-imsieħba jikkostitwixxu, preċiżament, wieħed mit-tliet motivi, flimkien mar-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta u l-eżistenza ta' kompetizzjoni bejn Swiss minn naħa u SAS u LOT min-naħa l-oħra, li fuqhom kienet ibbażata t-talba għall-eżenzjoni. Barra minn hekk, mill-proċess jirriżulta li l-kwistjoni tinsab kontinwament fil-qalba tad-dibattitu tal-proċedura amministrattiva.

89 Barra minn hekk, hemm lok li jiġi rrilevat li l-bidla allegata fil-politika tal-Kummissjoni fir-rigward tal-imsieħba tal-alleanza ġiet diskussa f'parti sħiħa tad-deċiżjoni kkontestata (premessi 71 sa 83) u li l-motivazzjoni tal-imsemmija deċiżjoni, b'mod partikolari hija bbażata fuq din l-evalwazzjoni, li għaldaqstant tista' tiġi kkontestata mir-rikorrenti.

90 Mill-kunsiderazzjonijiet preċedenti jirriżulta li l-argument tar-rikorrenti bbażat fuq id-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines u l-bidla sussegwenti fil-politika tal-Kummissjoni fir-rigward tal-imsieħba tal-alleanza ma jistax jiġi eskluż għar-raġuni li d-deċiżjonijiet preċedenti ma jikkostitwixxux il-kuntest ġuridiku rilevanti u, konsegwentement, għandu jiġi analizzat.

91 Fl-ewwel lok, hemm lok li jiġi rrilevat, f'dan ir-rigward, li l-Kummissjoni naqset, fid-deċiżjoni kkontestata, li tagħti risposta għall-argument ibbażat fuq id-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines, filwaqt li dan l-argument huwa espost fil-premessi 73 u 74 tad-deċiżjoni kkontestata. Dan in-nuqqas huwa iktar sinjifikattiv billi jikkonċerna prova li tikkostitwixxi l-bażi tat-talba għal eżenzjoni u li, fl-ittra tagħha tal-20 ta' Novembru 2015, ir-rikorrenti enfasizzat l-importanza ċara għall-evalwazzjoni (mill-ġdid) mill-Kummissjoni tal-ftehim konklużi minn Lufthansa ma' SAS u LOT li ġew eżaminati fid-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines.

92 Bl-istess mod, il-provi mressqa mill-Kummissjoni, fl-atti bil-miktub tagħha quddiem il-Qorti Ġenerali, ma humiex ta' natura li jiġġustifikaw differenza ta' analiżi bejn id-deċiżjoni kkontestata u d-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines, fejn dawn huma fil-fatt preżenti fiż-żewġ kawżi.

93 Il-Kummissjoni, fil-fatt, issostni li, fid-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines, hija kkonkludiet li ma kinux mistennija ebda effetti kollaterali għall-konċentrazzjoni peress li l-ftehim ta' kooperazzjoni ta' Lufthansa ma', b'mod partikolari, SAS u LOT probabbilment ma kinux se jiġu estiżi għal parti l-oħra tal-konċentrazzjoni. Issa, kif sostniet ir-rikorrenti, l-istess għandu japplika f'din il-kawża, peress li hija tikkonċerna l-istess ftehim ta' kooperazzjoni ma-istess partijiet u huwa paċifiku li dawn il-ftehim ma fihomx klawżola ta' estensjoni awtomatika mingħajr innegozjar mill-ġdid, u li l-ftehim ta' kooperazzjoni bejn Lufthansa u SAS u LOT, min-naħa l-oħra, ma ġewx effettivament estiżi għal Swiss. Il-Kummissjoni ssostni mill-ġdid li hija qieset li Swiss kienet sejra ssir sussidjarja ta' Lufthansa u li din kienet ser tissieħeb fi Star Alliance. Fuq dan il-punt wkoll kważi ma hemm l-ebda differenza, peress li Brussels Airlines saret ukoll sussidjarja ta' Lufthansa u ssieħbet fi Star Alliance.

94 Fit-tieni lok, fir-rigward tal-bidla fil-politika fir-rigward ta' trattament tal-imsieħba, il-Kummissjoni tirreferi, fid-deċiżjoni kkontestata, għad-deċiżjoni IAG/bmi sabiex turi li hija ma eskludietx, bħala prinċipju, ir-relazzjonijiet bejn l-imsieħba tal-alleanza tagħha, u lanqas l-impatt ta' dawn ir-relazzjonijiet fuq l-inċentivi tal-imsieħba tagħha sabiex jikkompetu wara l-konċentrazzjoni.

95 Madankollu, kif tosserva r-rikorrenti, fil-premessa 160 tad-deċiżjoni IAG/bmi, il-Kummissjoni kienet iddikjarat b'mod ċar li, "f'konformità mad-deċiżjonijiet preċedenti tal-Kummissjoni, l-imsieħba tal-alleanza ta' IAG ma [kienu]x ittieħdu inkunsiderazzjoni sabiex jiġu ddeterminati s-swieq affettwati".

96 Barra minn hekk, jekk, fid-deċiżjoni kkontestata u fis-sottomissjonijiet quddiem il-Qorti Ġenerali, il-Kummissjoni tosserva li fid-deċiżjoni IAG/bmi, ir-relazzjonijiet eżistenti ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn waħda mill-partijiet u partijiet terzi ġew ikkunsidrati fl-evalwazzjoni tas-sitwazzjoni kompetittiva, għandu jiġi rrilevat, hekk kif sostniet ir-rikorrenti u kif ammettiet il-Kummissjoni fin-noti tagħha quddiem il-Qorti Ġenerali, li, fir-realtà, it-trikkib ta' attivitajiet rilevanti f'din il-kawża kienet tikkonċerna l-partijiet fil-konċentrazzjoni stess, jiġifieri bmi u British Airways — din tal-aħħar fil-kwalità tagħha ta' operatur kummerċjali li tbiegħ biljetti għat-titjiriet ta' Royal Jordanian — u mhux bmi u Royal Jordanian — li kienet imsieħba ta' l-alleanza ta' British Airways. Kif issostni r-rikorrenti, id-deċiżjoni IAG/bmi hija pjuttost analiżi klassika ta' konċentrazzjoni li milli applikazzjoni tal-linja ta' analiżi żviluppata fid-deċiżjoni tal-2005 skont liema msieħba indipendenti f'alleanza għandhom jiġu inklużi fid-definizzjoni tas-swieq.

97 Barra minn hekk, ir-rikorrenti enfasizzat, waqt il-proċedura amministrattiva u quddiem il-Qorti Ġenerali, li, fid-Deċiżjoni C(2009) 6690 finali tal-Kummissjoni, tat-28 ta' Awwissu 2009, li tiddikjara konċentrazzjoni kompatibbli mas-suq komuni u l-Ftehim ŻEE (Każ COMP/M.5440 – Lufthansa/Austrian Airlines), il-Kummissjoni segwiet l-istess approċċ bħal fid-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines u għalhekk ma kinitx analizzat it-trikkib tar-rotot li kienu jirriżultaw biss mit-trikkib bejn titjiriet operati minn Austrian Airlines u t-titjiriet ipprovduti mill-imsieħba ta' Star Alliance, inklużi LOT u SAS. Bl-istess mod, skont ir-rikorrenti, fid-Deċiżjoni tagħha C(2010) 5008, tal-14 ta' Lulju 2010 (Każ COMP/M.5747 Iberia/British Airways), il-Kummissjoni ma eżaminatx it-trikkib tar-rotot li kienu jirriżultaw biss minn titjiriet operati minn sħab tal-alleanza ta' Iberia u British Airways. Għandu jiġi kkonstatat li la fid-deċiżjoni kkontestata, li tirriproduċi l-argument tar-rikorrenti, u lanqas fin-noti tagħha quddiem il-Qorti Ġenerali, il-Kummissjoni ma tat l-ebda risposta f'dan ir-rigward.

– Dwar il-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS

98 Preliminarjament, għandu jiġi rrilevat li, għalkemm Swiss kkonkludiet ftehimiet ta' kondiviżjoni tal-kodiċi ma' SAS, fl-2006, ma' LOT, fl-2007, ir-rikorrenti, fir-rikors, ma kkontestatx espressament li l-evalwazzjoni mogħtija f'dan ir-rigward mill-Kummissjoni f'dak li jirrigwarda r-rotta ZRH-STO u ma qajmitx oġġezzjonijiet fir-rigward tal-evalwazzjoni tal-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u LOT fuq ir-rotta ZRH-WAW.

99 Ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS ġie konkluż fl-2006 u għalhekk ma ġiex ikkunsidrat mill-Kummissjoni fid-deċiżjoni tal-2005 li rrendiet l-impenji vinkolanti li, fid-dawl tad-diversi ftehimiet ta' kooperazzjoni bejn Lufthansa u SAS, din tal-aħħar ma kellhiex wisq inċentiv li tikkompeti ma' Swiss wara l-operazzjoni.

100 Kuntrarjament għal dak li ssostni r-rikorrenti, dan il-fatt waħdu ma jippermettix li jiġi kkunsidrat li l-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS ma jistax jittieħed inkunsiderazzjoni fil-kuntest tal-eżami tat-talba għal eżenzjoni.

101 Fil-fatt, għalkemm huwa veru li l-klawżola ta' reviżjoni 15.2 tirreferi għal tibdil fil-ftehim li fuqhom il-Kummissjoni bbażat il-konstatazzjoni tagħha ta' tnaqqis fl-inċentivi għall-kompetizzjoni, il-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi, f'dan il-każ, jistgħu jkunu rilevanti sabiex tiġi evalwata globalment jekk ir-relazzjonijiet kuntrattwali nbidlux fuq punt li jelimina l-problemi ta' kompetizzjoni identifikati fid-deċiżjoni tal-2005 u li kienu ġġustifikaw l-impenji.

102 Billi tadotta interpretazzjoni purament formali tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2, li tikkunsidra li l-emendi huma biss ftehim eżistenti fil-mument tal-adozzjoni tad-deċiżjoni tal-2005, tippermetti, fil-fatt, kif ġie espost fil-premessa 103 tad-deċiżjoni kkontestata, lill-partijiet li jevitaw l-applikazzjoni tal-impenji billi jiġu ssostitwiti ftehim preċedenti ta' kooperazzjoni permezz ta' ftehim ġodda simili.

103 Għaldaqstant, għandu jiġi eżaminat jekk il-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS joħloqx rbit mill-qrib biżżejjed mar-relazzjonijiet kuntrattwali u l-problemi ta' kompetizzjoni msemmija fid-deċiżjoni tal-2005.

104 F'dan ir-rigward, hemm lok li jiġi rrilevat li, kif issostni ġustament ir-rikorrenti u kif tirrikonoxxi l-Kummissjoni, il-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi u l-ftehim ta' kooperazzjoni huma differenti fir-rigward tal-portata tagħhom, il-kontenut tagħhom u partijiet kontraenti tagħhom.

105 B'hekk, il-ftehim bilaterali ta' alleanza bejn Lufthansa u SAS, jkopri l-kooperazzjoni bejn dawn iż-żewġ kumpanniji tal-ajru kif kienu dak iż-żmien u ma jinkludix affiljati futuri bħal Swiss, filwaqt li ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi ġie konkluż fl-2006 bejn Swiss u SAS u jkopri biss rotot ggarantiti minn Swiss u SAS, u mhux ir-rotot ggarantiti minn Lufthansa.

106 L-għan tal-ftehim bilaterali ta' alleanza u dak ta' arranġamenti ta' kondiviżjoni ta' kodiċi huma fundamentalment differenti. Fil-fatt, kif ġie espost fil-premessa 22 tad-deċiżjoni tal-2005, il-ftehim ta' kooperazzjoni konklużi bejn Lufthansa — u, fost dawn, b'mod partikolari ftehim bilaterali ta' alleanza li pprovda l-bażi tal-kooperazzjoni — pprevedew "politika ta' prezz komuni fil-livell dinji, l-ippjanar komuni tan-netwerk u tat-titjiriet, l-organizzazzjoni ta' sistema ta' pjattaforma komuni u strateġija tas-suq uniku" u "[kienu] għalhekk il-bażi legali ta' integrazzjoni globali tan-netwerks tal-intrapriżi u tal-politiki kummerċjali". Madankollu, il-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi huwa ftehim standard fis-settur tat-trasport bl-ajru, li skontu Swiss tista' tbigħ biljetti, esklużi biljetti għat-titjiriet li hija tipprovdi, biljetti taħt il-kodiċi ta' identifikazzjoni tagħha stess (jiġifieri bħala "trasportatur kummerċjali") għal titjiriet operati minn SAS, u viċi versa.

107 Kif enfasizzat ukoll ir-rikorrenti, mingħajr ma ġiet kontradetta mill-Kummissjoni, għalhekk ma hemm l-ebda "politika ta' prezz komuni" fil-kuntest tal-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi. Ma hemm ukoll l-ebda "ippjanar komuni tan-netwerk u tat-titjiriet" fil-qafas ta' dan il-ftehim, kull trasportatur huwa liberu li jippjana t-titjiriet tiegħu stess. Il-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi ma jipprevedi l-ebda "organizzazzjoni ta' sistema ta' pjattaforma komuni", peress li kull trasportatur jopera l-pjattaforma tiegħu stess, skont il-prijoritajiet tiegħu. Fl-aħħar nett, ma teżisti l-ebda "strateġija ta' kummerċjalizzazzjoni unika" fil-qafas tal-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi, peress li kull trasportatur qed ibigħ il-biljetti tiegħu stess permezz tal-mezzi tiegħu.

108 Il-Kummissjoni ssostni, madankollu, li l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi u l-ftehim bilaterali ta' alleanza huma parti integrali mir-relazzjoni kuntrattwali usa' li jiffurmaw l-bażi l-evalwazzjoni tar-rotta ZRH-STO u għaldaqstant huma rilevanti għall-applikabbiltà tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2.

109 Jekk jitqies li l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi jista' jiġi kkunsidrat bħala rilevanti sabiex l-applikabbiltà tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2, jibqa' neċessarju li jiġi vverifikat jekk dan il-ftehim huwiex ta' natura li jistabbilixxi li SAS ma tistax tiġi kkunsidrata bħala kompetitriċi ta' Swiss jew, minn tal-inqas, sabiex jirrestrinġi l-kompetizzjoni bejn Swiss u SAS.

110 Għandu jiġi kkonstatat, f'dan ir-rigward, li l-Kummissjoni, fid-deċiżjoni kkontestata, ma tagħmilx analiżi konkreta ta' kondiviżjoni tal-kodiċi u ma ssemmi l-ebda element ta' natura li jistabbilixxi li l-imsemmi ftehim kien jirrestrinġi l-kompetizzjoni bejn Swiss u SAS, iżda tillimita ruħha sabiex tagħmel kunsiderazzjonijiet ipotetiċi. B'hekk, il-premessa 99 tad-deċiżjoni kkontestata tgħid:

"Inkwantu għall-impatt eventwali ta' tali ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi fuq il-kompetizzjoni fuq kull waħda miż-żewġ rotot, il-Kummissjoni tqis li dawn l-ftehim ta' kondiviżjoni eżistenti huma rilevanti sabiex tiġi evalwata l-konċentrazzjoni. Jekk tranżazzjoni simili kienet notifikata illum, l-arranġjamenti ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss, SAS u LOT jistgħu jqajmu problemi ta' kompetizzjoni u l-partijiet jistgħu jipproponu impenji biex jitneħħiew dawn il-problemi […]".

111 Quddiem il-Qorti Ġenerali, il-Kummissjoni ssostni li l-konfigurazzjoni tal-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi turi li, ġeneralment, il-partijiet jeżerċitaw restrizzjoni kompetittiva limitata fuq xulxin. Hija ssostni, f'dan ir-rigward, li, fi ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi parallel, bħal f'dan il-każ, iż-żewġ kumpanniji tal-ajru li jikkondividu l-kodiċijiet tagħhom qajla jistgħu jaċċettaw li waħda minnhom tbigħ il-postijiet ta' kondiviżjoni ta' kodiċi fuq it-titjiriet tal-oħra b'rati iktar baxxi, inkunsiderazzjoni tat-tnaqqis fid-dħul li jirriżulta minn dan.

112 Għandu jiġi kkonstatat li dawn l-elementi huma għal darb' oħra purament ipotetiċi u ma jirriżultawx minn analiżi konkreta tal-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi f'dan il-każ u l-effetti tiegħu. Barra minn hekk, kif tirrikonoxxi l-Kummissjoni, Swiss u SAS qablu li jaċċettaw prenotazzjonijiet magħmula mill-parti l-oħra u li t-tariffi imposti mill-parti l-oħra għal dawk ir-riżervazzjonijiet. Bl-istess mod, ir-rikorrenti tenfasizza, f'dan ir-rigward, mingħajr ma ġiet kontradetta mill-Kummissjoni, li t-trasportaturi tal-ajru li jkunu qed joperaw ta' spiss joffru tariffi orħos għal titjiriet li joperaw huma biss milli għal titjiriet li jopera is-sieħeb ta' kondiviżjoni ta' kodiċi, peress li huma jġorru r-riskju tal-postijiet mhux mibjugħa, filwaqt li t-trasportatur kummerċjali jiggwadanja l-iktar l-iktar kummissjoni żgħira fuq il-bejgħ ta' post fuq titjira operata minn trasportatur ieħor.

113 Barra minn hekk, għandu jiġi rrilevat li l-elementi mressqa mill-Kummissjoni, anki jekk jitqiesu stabbiliti, huma, fi kwalunkwe każ, biss tali li jistgħu jistabbilixxu li l-kompetizzjoni bejn it-trasportatur kummerċjali u t-trasportatur effettiv huwa ta' livell baxx, iżda mhux li l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi għandu l-effett li jirrestrinġi l-kompetizzjoni bejn iż-żewġ kumpanniji għal titjiriet li jwettqu huma stess. Fi kliem ieħor, jekk il-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi jista' jagħti lok biss għal kompetizzjoni limitata għall-bejgħ tal-biljetti permezz ta' kondiviżjoni ta' kodiċi, il-Kummissjoni, min-naħa l-oħra, ma ressqet ebda element ta' natura li jistabbilixxi li l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi għandu l-effett li jnaqqas il-kompetizzjoni bejn it-titjiriet operati minn kull waħda miż-żewġ kumpanniji. Għalkemm il-Kummissjoni tiddikjara li kkonstatat li l-prezzijiet offruti mit-trasportatur effettiv kienu kważi identiċi għal dawk offruti mit-trasportatur kummerċjali għal postijiet ta' kondiviżjoni ta' kodiċi fuq l-istess titjira, ir-rikorrenti tinvoka, min-naħa tagħha, mingħajr ma ġiet kontradetta, differenzazzjoni fil-prezzijiet bejn it-titjiriet operati minn trasportaturi differenti fl-istess jum. Issa, hija l-kompetizzjoni bejn titjiriet operati minn Swiss u SAS li hija pjuttost determinanti sabiex tiġi evalwata l-eżistenza ta' kompetizzjoni bejn iż-żewġ kumpanniji tal-ajru.

114 Fl-aħħar nett, il-Kummissjoni rrikonoxxiet, quddiem il-Qorti Ġenerali, li ma evalwatx l-impatt tal-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS fuq il-kompetizzjoni bejn dawn iż-żewġ kumpanniji fir-rigward tar-rotta ZRH-STO. Il-Kummissjoni ssostni, f'dan ir-rigward, li hija ma kinitx obbligata teżamina l-provi mressqa mir-rikorrenti peress li ma kinitx ippruvat li r-relazzjonijiet kuntrattwali kienu nbidlu sa tali punt li jeliminaw il-problemi ta' kompetizzjoni identifikati fid-deċiżjoni tal-2005. Issa, l-eżami tal-impatt tal-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi fuq il-kompetizzjoni fuq ir-rotta inkwistjoni kien preċiżament meħtieġ sabiex jiġi evalwat jekk u sa fejn l-imsemmi ftehim kien ta' natura li jirrestrinġi jew jelimina l-kompetizzjoni bejn Swiss u SAS.

115 Mill-kunsiderazzjonijiet kollha preċedenti, jirriżulta li jekk il-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi, jista' ċertament, jittieħed inkunsiderazzjoni, la l-elementi rrilevati fid-deċiżjoni kkontestata, u lanqas l-argumenti ppreżentati mill-Kummissjoni fin-noti tagħha quddiem il-Qorti Ġenerali ma huma ta' natura li jiġġustifikaw ir-rifjut tal-applikazzjoni għal eżenzjoni, fir-rigward tal-impenji tariffarji li jirrigwardaw ir-rotta ZRH-STO.

Fuq it-tielet parti, ibbażata fuq in-nuqqas ta' teħid inkunsiderazzjoni mill-Kummissjoni tal-fatt li l-kompetizzjoni bejn Swiss, minn naħa, u SAS u LOT, min-naħa l-oħra, tikkostitwixxi "evoluzzjoni tas-suq fit-tul" fis-sens tal-ewwel sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2

116 Ir-rikorrenti tilmenta li l-Kummissjoni ma eżaminatx jekk il-provi li juru ż-żamma tal-kompetizzjoni bejn Swiss, minn naħa, u SAS u LOT, min-naħa l-oħra, ġietx stabbilita "evoluzzjoni tas-suq fit-tul", filwaqt li din hija raġuni ta' eżenzjoni, espressament imsemmija fl-ewwel sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2.

117 F'dan ir-rigward, ir-rikorrenti ssostni li l-prezzijiet fuq ir-rotot ZRH-STO u ZRH-WAW huma sostanzjalment iktar baxxi minn dawk tal-2005, li n-numru ta' passiġġieri fuq dawn ir-rotot irdoppja u li l-partijiet ressqu provi li juru li l-prezzijiet applikati minn Swiss biex t-titjiriet li hija tipprovdi hija stess huma differenti minn dawk ipprattikati minn LOT għall-postijiet fuq t-titjiriet li hija tipprovdi hija stess.

118 Preliminarjament, għandu jiġi rrilevat, minn naħa, li "l-iżvilupp tas-suq fit-tul" jikkostitwixxi raġuni distinta ta' eżenzjoni espressament imsemmija fl-ewwel sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 u, min-naħa l-oħra, li l-Kummissjoni ma tikkontestax li l-eżistenza ta' kompetizzjoni bejn Swiss u SAS u LOT tista' titqies bħala evoluzzjoni tas-suq fit-tul. F'dawn iċ-ċirkustanzi, huwa żbaljat li dan l-argument ġie skartat, fil-premessa 53 tad-deċiżjoni kkontestata, peress li, "il-prerekwiżiti għal talba ta' eżenzjoni ma [ma kienu]x sodisfatti, [ma kienx] neċessarju li jiġi eżaminat l-evoluzzjoni tal-prezzijiet f'din id-deċiżjoni". Dan l-iżball huwa madankollu irrilevanti, peress li l-Kummissjoni madankollu eżaminat, fil-premessi 54 sa 59 tad-deċiżjoni kkontestata, "għall-finijiet ta' kompletezza", l-evoluzzjoni tal-prezzijiet u l-livell ta' kompetizzjoni.

119 F'dan ir-rigward, filwaqt li tammetti li il-grafiċi pprovduti mir-rikorrenti u Swiss jidhru li effettivament jindikaw ċertu grad ta' differenzazzjoni fil-prezzijiet bejn titjiriet operati minn operaturi differenti fl-istess jum, il-Kummissjoni qieset, fid-deċiżjoni kkontestata, li l-affidabbiltà ta' din l-analiżi baqgħet madankollu mhux ċara u li għaldaqstant ikun jeħtieġ li ssir analiżi ekonomika addizzjonali.

120 Kif sostniet il-Kummissjoni, huwa, ċertament, obbligu tal-impriża fuża li titlob eżenzjoni mill-impenji li tipprovdi l-provi ta' natura li jistabbilixxu li l-kundizzjonijiet rikjesti għal dan il-għan jkunu ssodisfatti, u l-Kummissjoni ma tistax tkun obbligata li twettaq investigazzjoni ġdida tas-suq għal kull talba ta' eżenzjoni. Madankollu, il-Kummissjoni għandha setgħa ta' investigazzjoni kif ukoll għodod investigattivi effettivi u, fil-każ fejn hija qieset li l-provi mressqa mill-partijiet ma kinux biżżejjed affidabbli jew rilevanti jew għandhom ikunu ssupplimentati b'informazzjoni oħra, hija kellha titlob informazzjoni iktar preċiża jew li twettaq investigazzjoni f'dan ir-rigward. Dan huwa iktar u iktar il-każ peress li, fir-risposta tagħha tal-20 ta' Novembru 2015, Lufthansa kienet diġà enfasizzat li l-Kummissjoni ma setgħetx sempliċement tiddikjara li "l-livell reali ta' kompetizzjoni fil-prezz fuq iż-żewġ rotot [se]ta' jitqies li tħalla miftuħ".

121 Il-partijiet, filwaqt li bbażaw ruħhom fuq il-konklużjonijiet tal-mandatarju, sostnew ukoll li l-irduppjar tan-numru tal-passiġġieri u tnaqqis ferm sostanzjali fit-tariffi bejn l-2005 u l-2014 urew livell għoli ta' kompetizzjoni bejn Swiss, minn naħa, u LOT u SAS, min-naħa l-oħra.

122 Il-Kummissjoni llimitat ruħha li tirrileva f'dan ir-rigward, fid-deċiżjoni kkontestata, li l-partijiet ma kienu pproduċew ebda provi ċari li juru li dan it-tnaqqis fil-prezzijiet kien ikkawżat mill-kompetizzjoni bejn Swiss u LOT u li dan jista', fil-fatt, jiġi attribwit għat-tnaqqis fil-prezzijiet tal-karburant jew għall-effett tal-impenji tariffarji.

123 Issa, kif ġie espost iktar 'il fuq, il-Kummissjoni ma tistax tillimita ruħha li teżiġi provi inkonfutabbli, mingħajr madankollu ma tispeċifika fiex għandhom jikkonsistu, iżda għandha tistabbilixxi n-natura żbaljata tal-provi prodotti mill-partijiet, tieħu miżuri istruttorji jew, jekk meħtieġ, twettaq investigazzjoni sabiex tissupplimenta jew tiċħad il-fondatezza tagħhom.

124 Barra minn hekk, għandu jiġi osservat li l-Kummissjoni matul is-seduta ma kkontestatx id-dikjarazzjoni tar-rikorrenti skont liema 17-il istanza ta' tnaqqis fil-prezzijiet fuq 32 għar-rotta ZRH-STO u 4 istanzi ta' tnaqqis fil-prezzijiet fuq 13 għar-rotta ZRH-WAW kienu volontarji, jiġifieri mhux imposti mill-miżuri korrettivi.

125 Mill-kunsiderazzjonijiet kollha preċedenti, jirriżulta li l-Kummissjoni ma ssodisfatx l-obbligu tagħha li teżamina bir-reqqa l-informazzjoni kollha rilevanti, li tieħu l-miżuri istruttorji jew li twettaq l-investigazzjonijiet neċessarji sabiex tiġi vverifikata l-eżistenza ta' relazzjoni ta' kompetizzjoni bejn Swiss, minn naħa, u SAS u LOT, min-naħa l-oħra.

Fuq il-ħames parti, ibbażata fuq nuqqas ta' konformità mal-politika ġenerali fil-qasam tal-konċentrazzjonijiet fir-rigward tal-miżuri korrettivi tariffarji

126 Ir-rikorrenti ssostni li l-Kummissjoni ma ħaditx inkunsiderazzjoni l-inkompatibbiltà tal-impenji fuq it-tariffi bil-politika tagħha ta' miżuri korrettivi kif esposta fil-punt 18 tal-komunikazzjoni dwar il-miżuri korrettivi u kkonfermata mill-prattika. Barra minn hekk, hija tosserva li l-Kummissjoni ċaħdet dawn l-aħħar snin b'mod sistematiku l-impenji dwar it-tariffi proposti mill-partijiet.

127 Ir-rikorrenti tesponi li l-impenji tariffarji għandhom effett potenzjali doppju ta' distorsjoni tal-kompetizzjoni, jiġifieri, minn naħa, li jċaħħdu lill-passiġġieri tar-rotot ta' riferiment benefiċċji marbuta ma' tnaqqis fil-prezz li Swiss tista' tistenna fin-nuqqas ta' spejjeż supplimentari mġarrba minħabba tnaqqis fil-prezz korrispondenti impost fuq ir-rotot ta' trikkib u, min-naħa l-oħra, li jimpedixxu d-dħul fis-suq ta' kumpannija kompetitriċi minħabba prezzijiet artifiċjalment baxxi fuq ir-rotot ta' trikkib.

128 Ir-rikorrenti takkuża lill-Kummissjoni li ma evalwatx dawn l-provi, iżda llimitat ruħha li tosserva li r-rotot ZRH-STO ZRH-WAW kienu rotot u traffiku baxx fejn l-ebda kumpannija ma kienet daħlet minkejja l-miżuri korrettivi għall-islots.

129 L-ewwel nett, fir-rigward tal-argument li l-impenji dwar it-tariffi huma inkompatibbli mal-politika tal-Kummissjoni dwar il-miżuri korrettivi, qabelxejn, għandu jitfakkar li, fil-kuntest tal-proċedura preżenti, ir-rikorrenti ma tistax tikkontesta l-legalità ta' impenji li saru vinkolanti bid-deċiżjoni tal-2005, li saret definittiva.

130 Imbagħad, kif tosserva ġustament il-Kummissjoni, l-Avviż dwar il-miżuri korrettivi ma jipprojbixxix l-impenji tariffarji, iżda jenfasizza li dawn ġeneralment ma jeliminawx problemi ta' kompetizzjoni li jirriżultaw minn trikkib orizzontali u li tali miżuri korrettivi jistgħu jitqiesu ammissibbli biss b'mod eċċezzjonali, bil-kundizzjoni li jiġu applikati permezz ta' mekkaniżmi ta' implimentazzjoni u ta' monitoraġġ effettivi u li ma jkunx hemm riskju li jiġu prodotti effetti ta' distorsjoni fuq il-kompetizzjoni.

131 Fl-aħħar nett, peress li kull konċentrazzjoni hija evalwata individwalment u fid-dawl taċ-ċirkustanzi fattwali u legali applikabbli (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-13 ta' Mejju 2015, Niki Luftfahrt vs Il-Kummissjoni, T-162/10, EU:T:2015:283, punti 142 u 144), il-fatt li l-impenji li ġew irrifjutati f'xi wħud, jekk mhux il-biċċa l-kbira, tal-kawżi ma jistax jipprekludi li dawn jiġu aċċettati f'sitwazzjoni partikolari sakemm din tippermetti li jiġu solvuti l-problemi ta' kompetizzjoni identifikati.

132 Fir-rigward, it-tieni nett, tal-argument li l-impenji tariffarji jistgħu joħolqu distorsjonijiet kemm fuq ir-rotot ta' riferiment kif ukoll fuq ir-rotot ta' trikkib, għandu jiġi kkonstatat li la fid-deċiżjoni kkontestata u lanqas quddiem il-Qorti Ġenerali l-Kummissjoni ma ressqet provi ta' natura li jikkontestaw dan l-argument, peress li llimitat ruħha li tenfasizza n-natura ipotetika. Barra minn hekk, l-obbligu li jgħaddi fuq ir-rotot ZRH-STO ZRH-WAW it-tnaqqis fil-prezzijiet u li jsir fuq ir-rotot ta' riferiment jista' jiskoraġġixxi lil kumpanniji tal-ajru li joperaw l-imsemmija rotot. Minflok ma jsolvu l-problema strutturali tas-suq li huma intiżi li jindirizzaw, l-impenji tariffarji jistgħu għalhekk, għall-kuntrarju, jikkontribwixxu sabiex jibqa' neċessarju li jinżammu b'mod indefinit.

133 Madankollu, dan il-każ, ma jirrigwardax l-evalwazzjoni tal-legalità ta' impenji li saru vinkolanti bid-deċiżjoni tal-2005, li saret definittiva, iżda li jiġi eżaminat jekk il-kundizzjonijiet għat-tneħħija ta' dawn l-impenji ġewx issodisfatti.

134 F'dan ir-rigward, l-argument ibbażat fuq distorsjoni tal-kompetizzjoni, anki jekk tiġi stabbilita, ma jistax jiġi assimilat għal tibdil sostanzjali fis-suq fis-sens tal-ewwel sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2, u lanqas għal tibdil fir-relazzjonijiet kuntrattwali fis-sens tat-tieni sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 u, b'mod iktar ġenerali, ma jippermettix li jiġi stabbilit li l-problemi ta' kompetizzjoni identifikati fid-deċiżjoni tal-2005, li huma l-bażi tal-impenji, huma mħassra.

135 Madankollu għandu jiġi rrilevat li, jekk l-argument ibbażat fuq ir-riskju ta' distorsjoni tal-kompetizzjoni ma huwiex ta' natura li juri li l-kundizzjonijiet fil-klawżola ta' reviżjoni 15.2 għat-tneħħija tal-impenji huma ssodisfatti, hija ssaħħaħ, min-naħa l-oħra, in-neċessità li l-Kummissjoni twettaq eżami diliġenti u dettaljat tal-applikazzjoni għal eżenzjoni u tivverifika jekk l-impenji għadhomx neċessarji jew xierqa.

Konklużjoni fuq l-ewwel motiv

136 Mill-kunsiderazzjonijiet kollha preċedenti jirriżulta li l-Kummissjoni ma ħaditx inkunsiderazzjoni jew ma eżaminatx bir-reqqa l-argumenti bbażati fuq deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines kif ukoll dak ta' bidla fil-politika fir-rigward tal-imsieħba tal-alleanza u dak tal-eżistenza ta' kompetizzjoni bejn Swiss, minn naħa, u SAS u LOT, min-naħa l-oħra.

137 Huma kemm huma sfortunati dawn in-nuqqasijiet, madankollu, fin-nuqqas ta' xi bidla fir-relazzjonijiet kuntrattwali bejn Swiss u LOT, li fil-konfront tagħhom l-impenji tariffarji kienu saru vinkolanti bid-deċiżjoni tal-2005, ma jistgħux jiġu kkunsidrati bħala suffiċjenti sabiex iwasslu għall-annullament tad-deċiżjoni kkontestata peress li hija tirrigwarda r-rotta ZRH-WAW.

138 Fir-rigward tar-rotta ZRH-STO, għandu jiġi rrilevat, mhux biss l-assenza ta' eżami xieraq tal-provi msemmija fil-punt 136 iktar 'il fuq u r-rexissjoni tal-ftehim ta' impriża konġunta bejn Lufthansa u SAS, iżda wkoll li l-Kummissjoni ma ħaditx inkunsiderazzjoni l-impenn tar-rikorrenti li tirrexxindi wkoll il-ftehim bilaterali ta' alleanza bejn Lufthansa u SAS u lanqas l-opinjoni tal-mandatarju li tikkonkludi l-eżistenza ta' bidla sostanzjali tas-suq fuq ir-rotta ZRH-STO u li hija ma wettqitx analiżi biżżejjed tal-impatt tal-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi fuq il-kompetizzjoni bejn Swiss u SAS. Konsegwentement, hemm lok li jiġi kkonstatat li l-Kummissjoni wettqet żball manifest ta' evalwazzjoni peress li hija ma ħaditx inkunsiderazzjoni l-informazzjoni rilevanti kollha u li l-provi kkunsidrati fid-deċiżjoni kkontestata ma humiex ta' natura li jiġġustifikaw iċ-ċaħda tat-talba għal eżenzjoni relatata mar-rotta ZRH-STO (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-15 ta' Frar 2005, Il-Kummissjoni vs Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, punt 39).

139 Minn dan isegwi li, mingħajr ma hemm bżonn li jiġu eżaminati l-motivi u l-argumenti l-oħra mressqa mir-rikorrenti, id-deċiżjoni kkontestata għandha tiġi annullata sa fejn din tirrigwarda r-rotta ZRH-STO. Min-naħa l-oħra, dawn il-motivi u argumenti għandhom jiġu eżaminati sa fejn dawn jirrigwardaw il-legalità tad-deċiżjoni kkontestata fir-rigward tar-rotta ZRH-WAW.

Fuq it-tieni motiv, ibbażat fuq il-ksur tal-prinċipju ta' amministrazzjoni tajba

140 Ir-rikorrenti ssostni li l-Kummissjoni kisret l-obbligu tagħha li teżamina b'attenzjoni u b'imparzjalità l-provi kollha rilevanti tal-każ inkwistjoni u, għalhekk, kisret il-prinċipju ta' amministrazzjoni tajba stabbilit fl-Artikolu 41(1) tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea.

141 Ir-rikorrenti ssostni, f'dan ir-rigward, li l-Kummissjoni ma ħadet l-ebda kunsiderazzjoni tal-argumenti legali li hija ressqet u li l-Kummissjoni rrikorriet għal suppożizzjonijiet u għal preżunzjonijiet fir-rigward tal-kompetizzjoni fuq ir-rotot ikkonċernati pjuttost milli twettaq investigazzjoni serja dwar il-fatti. Barra minn hekk, il-Kummissjoni ma kinitx wettqet l-investigazzjoni tagħha fir-rigward tal-evoluzzjoni tal-prezzijiet u l-livell tal-kompetizzjoni, u lanqas ma' kkollaborat mal-mandatarju inkarigat mill-monitoraġġ b'mod utli, u ppreferiet tippreżumi li l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi kienu jirrestrinġu l-kompetizzjoni.

142 L-istess ċaħda li teżamina bir-reqqa l-argumenti mressqa minn Lufthansa rriżultat ukoll mir-repetizzjoni kontinwa mill-Kummissjoni ta' argumenti ġuridiċi mhux konvinċenti, li għalihom Lufthansa diġà tat risposta matul il-proċedura amministrattiva.

143 Għandu jitfakkar li, skont l-Artikolu 41(1) tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali, "[k]ull persuna għandha d-dritt li dak kollu li jirrigwardaha jiġi ttrattat b'mod imparzjali u ġust u fi żmien raġonevoli mill-istituzzjonijiet, il-korpi u l-organi ta' l-Unjoni".

144 Sa fejn ir-rikorrenti tikkritika lill-Kummissjoni talli ma ħaditx inkunsiderazzjoni l-provi kollha rilevanti sabiex tibbaża evalwazzjoni tagħha, l-imsemmi lment ġie eżaminat fil-kuntest tal-ewwel motiv.

145 Fir-rigward tal-ilment skont liema l-Kummissjoni kienet uriet b'mod ċar il-predispożizzjoni tagħha li ma teżaminax bir-reqqa t-talba għall-eżenzjoni billi b'ebda mod ma ħadet inkunsiderazzjoni l-argumenti legali mressqa minn Lufthansa, għandu jiġi rrilevat li s-sempliċi fatt li l-Kummissjoni kkontestat u ċaħdet l-argumenti ta' Lufthansa ma jfissirx, fih innifsu, li hija kienet ħatja ta' parzjalità fil-konfront tat-talba għal eżenzjoni. Barra minn hekk, ir-ripetizzjoni mill-Kummissjoni ta' argumenti legali allegatament mhux konvinċenti, li Lufthansa tqis li diġà tat risposta għalihom matul il-proċedura amministrattiva, pjuttost tista' tirrifletti, differenza ta' evalwazzjoni, iżda ma turix, fiha nnifisha u waħedha, rifjut li teżamina, b'imparzjalità, it-talba għal eżenzjoni.

146 Barra minn hekk, ma jistax jiġi sostnut li l-Kummissjoni ma eżaminatx kull talba, sa fejn, kif jirriżulta mill-punti 14 sa 19 iktar 'il fuq, il-Kummissjoni bagħtet diversi talbiet għal informazzjoni lil Lufthansa u kellha diversi laqgħat mal-Kummissjoni matul il-proċedura amministrattiva.

147 Isegwi li t-tieni motiv għandu jiġi miċħud.

Fuq it-tielet motiv, ibbażat fuq użu ħażin ta' poter

148 Ir-rikorrenti ssostni li l-Kummissjoni użat il-proċedura ta' eżenzjoni bħala lieva biex iġiegħel lil Swiss tirrexxindi arranġament kuntrattwali li ma kellu l-ebda rabta espliċita mal-operazzjoni. Il-Kummissjoni pprovat tevita l-proċeduri previsti sabiex jeżaminaw u jissanzjonaw kwalunkwe ksur eventwali tal-Artikolu 101 TFUE konformement mar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1/2003, tas-16 ta' Diċembru 2002, fuq l-implimentazzjoni tar-regoli tal-kompetizzjoni mniżżlin fl-Artikoli [101

u 102 TFUE] (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 8, Vol. 2, p. 205), fir-rigward tal-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi konkluż bejn Swiss u LOT fl-2007. Mill-premessa 104 tad-deċiżjoni kkontestata jirriżulta b'mod partikolari, li tali ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi u l-effetti antikompetittivi potenzjali tiegħu huma r-raġuni prinċipali għaliex il-Kummissjoni ċaħdet it-talba ta' eżenzjoni.

149 B'hekk il-Kummissjoni qed tagħmel tentattiv li tevita l-obbligu, minn naħa, li tipprova effettivament l-effetti antikompetittivi allegati tal-ftehim dwar il-kondiviżjoni tal-kodiċi konkluż minn Swiss u, min-naħa l-oħra, li tadotta deċiżjoni li tista' tkun suġġetta għal stħarriġ ġudizzjarju. Ir-rikorrenti tosserva, f'dan ir-rigward, li, fi Frar 2011, il-Kummissjoni bdiet proċedura *ex officio* kontra ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi li jkopru r-rotot minn pjattaforma għal pjattaforma konklużi bejn Lufthansa u Turkish Airlines, u bejn Brussels Airlines u TAP Air Portugal, iżda biss wara investigazzjoni dawn il-kawżi bi prijorità għal ħames snin u nofs, il-Kummissjoni għadha ma waslet għal ebda konklużjoni.

150 F'dan ir-rigward, għandu jitfakkar li, skont ġurisprudenza stabbilita, att huwa vvizzjat b'użu ħażin ta' poter biss jekk jidher, fuq il-bażi ta' indizji oġġettivi, rilevanti u konkordanti, li ttieħed esklużivament, jew minn tal-inqas b'mod determinanti, għal finijiet li ma humiex dawk li għalihom ingħatat is-setgħa inkwistjoni jew bil-għan li tiġi evitata proċedura prevista speċifikament mit-Trattat sabiex tipprovdi għaċ-ċirkustanzi tal-każ ineżami (ara s-sentenza tas-16 ta' April 2013, Spanja u L-Italja vs Il-Kunsill, C-274/11 u C-295/11, EU:C:2013:240, punt 33 u l-ġurisprudenza ċċitata).

151 Għandu jiġi kkonstatat li r-rikorrenti ma pprovdietx indizji oġġettivi, rilevanti u konkordanti li juru li l-Kummissjoni użat il-proċedura ta' eżenzjoni bħala mezz ta' pressjoni, bl-għan esklużiv jew prinċipali li tisforza lil Swiss li tirrexxindi l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi ma' LOT sabiex tevadi l-proċeduri previsti sabiex teżamina u tissanzjona ksur tal-Artikolu 101 TFUE.

152 Għandu jiġi rrilevat, qabelxejn, li l-proċedura ma nbdietx mill-Kummissjoni, iżda fuq talba tar-rikorrenti.

153 Barra minn hekk, ċertament, mill-proċess jirriżulta li l-Kummissjoni hija tal-fehma li l-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi inkwistjoni jqajjem problemi ta' kompetizzjoni f'din il-kawża u li, kif jirriżulta b'mod partikolari mill-premessi 5, 49, 69 u 95 tad-deċiżjoni kkontestata, iċ-ċaħda tat-talba għal eżenzjoni għandha tkun immotivata, essenzjalment, miż-żamma jew l-assenza ta' emendi għall-ftehim imsemmi, minn dan ma jistax jiġi dedott li l-Kummissjoni hija ħatja ta' użu ħażin ta' poter.

154 Kif ġie espost fil-punti 101 sa 103 iktar 'il fuq, il-Kummissjoni kellha raġun li tieħu inkunsiderazzjoni l-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u LOT fil-kuntest tal-evalwazzjoni tagħha tat-talba għal eżenzjoni. Fil-fatt, dan il-ftehim għandu jifforma parti integrali mir-relazzjoni kuntrattwali usa' li fuqhom hija bbażata l-evalwazzjoni tal-kompetizzjoni fuq ir-rotta ZRH-WAW. Peress li l-Kummissjoni kkunsidrat, fid-deċiżjoni tal-2005, li LOT kienet, fid-dawl tat-totalità tal-ftehim ta' kooperazzjoni konklużi ma' Lufthansa, kellha biss ftit inċentiv li tikkompeti ma' Swiss, il-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi jista', fil-fatt, jikkostitwixxi prova rilevanti għall-evalwazzjoni tal-kompetizzjoni fuq din ir-rotta, indipendentement mill-kwistjoni ta' jekk l-imsemmi ftehim jistax jiġġustifika b'mod definittiv iċ-ċaħda tat-talba.

155 Għandu jiġi kkonstatat ukoll li l-Kummissjoni bl-ebda mod ma imponiet fuq ir-rikorrenti li jħassar il-ftehim ta' kondiviżjoni tal-kodiċi, iżda sempliċement issuġġeriet lill-partijiet, sabiex jiġi ffaċilitat l-għoti tal-eżenzjoni, li jirrexxindu l-kuntratt jew, għall-inqas, li tiġi ristretta l-portata tiegħu għal konnessjonijiet upstream u downstream, u b'hekk tnaqqas il-livell ta' kooperazzjoni bejn l-entità fuża u LOT.

156 Minn dan isegwi li l-provi mressqa mir-rikorrenti ma jistgħux jitqiesu bħala li jikkostitwixxu indizji oġġettivi, rilevanti u konkordanti ta' użu ħażin ta' poter u li t-tielet motiv għandu jiġi miċħud.

157 Mill-kunsiderazzjonijiet kollha preċedenti jirriżulta li d-deċiżjoni kkontestata għandha tiġi annullata sa fejn din tirrigwarda r-rotta ZRH-STO u li r-rikors għandu jiġi miċħud.

Fuq l-ispejjeż

158 Skont l-Artikolu 134(3) tar-Regoli tal-Proċedura, jekk il-partijiet jitilfu rispettivament fuq waħda jew iktar mit-talbiet tagħhom, kull parti għandha tbati l-ispejjeż rispettivi tagħha.

159 Fir-rigward taċ-ċirkustanzi tal-kawża ineżami, għandu jiġi deċiż li kull waħda mill-partijiet għandha tbati l-ispejjeż rispettivi tagħha.

Għal dawn il-motivi,

IL-QORTI ĠENERALI (Is-Sitt Awla)

taqta' u tiddeċiedi:

1) Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni C(2016) 4964 finali, tal-25 ta' Lulju 2016, li tiċħad talba mressqa mir-rikorrenti dwar l-eżenzjoni ta' ċerti impenji li saru vinkolanti bid-Deċiżjoni tal-Kummissjoni tal-4 ta' Lulju 2005, li tapprova l-konċentrazzjoni, fil-Każ COMP/M.3770 – Lufthansa/Swiss hija annullata sa fejn tirrigwarda r-rotta Zurich-Stokkolma.

2) Il-kumplament tar-rikors huwa miċħud.

3) Kull parti għandha tbati l-ispejjeż tagħha.

Berardis Papasavvas Spineanu-Matei

Mogħtija f'qorti bil-miftuħ fil-Lussemburgu, fis-16 ta' Mejju 2018.

Firem

Werrej

Il-fatti li wasslu għall-kawża 1

Deċiżjoni li tawtorizza l-konċentrazzjoni bejn Lufthansa u Swiss International Air Lines Ltd 2

Id-deċiżjoni kkontestata 3

Il-proċedura u t-talbiet tal-partijiet 5

Id-dritt 6

Osservazzjonijiet preliminari 6

L-ewwel motiv huwa bbażat fuq l-applikazzjoni ta' kriterju ġuridiku żbaljat, żbalji manifesti ta' evalwazzjoni kif ukoll fuq ksur tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' protezzjoni tal-aspettattivi leġittimi . 8

Fuq l-ewwel parti, li hija bbażata fuq l-applikazzjoni ta' kriterju ġuridiku żbaljat fl-evalwazzjoni tat-talba għal eżenzjoni, kif ukoll fuq ksur tal-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' protezzjoni tal-aspettattivi leġittimi 9

Fuq it-tieni u r-raba' partijiet, ibbażati fuq żball manifest ta' evalwazzjoni tal-ftehim ta' alleanza ta' Lufthansa fid-dawl tat-tieni sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 u fuq in-nuqqas ta' teħid inkunsiderazzjoni mill-Kummissjoni ta' bidla tal-politika tagħha fir-rigward ta' trattament tal-imsieħba tal-alleanza 10

– Osservazzjonijiet preliminari 10

– Emendi kuntrattwali bejn Lufthansa u SAS 11

– Fuq id-deċiżjoni Lufthansa/Brussels Airlines u l-allegata bidla fil-politika tal-Kummissjoni dwar trattament tal-imsieħba tal-alleanza 14

– Dwar il-ftehim ta' kondiviżjoni ta' kodiċi bejn Swiss u SAS 16

Fuq it-tielet parti, ibbażata fuq in-nuqqas ta' teħid inkunsiderazzjoni mill-Kummissjoni tal-fatt li l-kompetizzjoni bejn Swiss, minn naħa, u SAS u LOT, min-naħa l-oħra, tikkostitwixxi "evoluzzjoni tas-suq fit-tul" fis-sens tal-ewwel sentenza tal-klawżola ta' reviżjoni 15.2 19

Fuq il-ħames parti, ibbażata fuq nuqqas ta' konformità mal-politika ġenerali fil-qasam tal-konċentrazzjonijiet fir-rigward tal-miżuri korrettivi tariffarji 20

Konklużjoni fuq l-ewwel motiv 21

Fuq it-tieni motiv, ibbażat fuq il-ksur tal-prinċipju ta' amministrazzjoni tajba 22

Fuq it-tielet motiv, ibbażat fuq użu ħażin ta' poter 22

Fuq l-ispejjeż 24